Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нээ гарана. | № 251 (17974) | 1988 оной ноябриин 1, вторник. | Сэн 3 мүн.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нигэжэ тогтоолоо: Совет Социалис Республикануудай Союзай арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ арбан хоёрдохи сесси 1988 оной ноябриин 29-дэ Москва хотодо зарлаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ГОРБАЧЕВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1988 оной октябриин 28.

* * *

СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ арбан хоёрдохи сессиин үзэмжэдэ иимэ асуудалнууд табигдаха гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум мэдээсэнэ:

1. Бүхсоюзна XIX партийна конференциин шийдхэбэринүүдэй үндэнөөр гүрэнэй засагай зургаануудай, сүүдэй байгуулламжа ба ажал ябуулгые нарижуулан һайжаруулха зорилгонууд тухай.

2. СССР-эй арадай депутадуудай һунгалта тухай.

Республикымнай аюсалай үдэр

ЗАГЛАЛГАДА ТУШААНА

«Бурятводстрой» Захааминай нүүрлэгдэмал колонны арбан хоёрдо хамтын нэбтэрүүлжэ, ажалые туйлаба. Колоннай коллективүүд даажа абаһан объектнуудаа саг соонь ашаглалгада тушаагаа. Новостройка тосхондо 192 һуритай һургуули баригдаһан, 958 гектарта культуртехническэ хүдэлмэри хэгдэлэн байна. Өөһэдынгөө хамһабариин ажахыда 50 толгой эбэртэ. Нэгэ 103 процент юм. Нэгэ хүнэй ажалай бүтээсэ түсэбөөр харааалгдаһанһаа 0,7 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Нигэжэ бригада, участогуудай коллективүүд даажа абаһан объектнуудаа саг соонь ашаглалгада тушаагаа. Новостройка тосхондо 192 һуритай һургуули баригдаһан, 958 гектарта культуртехническэ хүдэлмэри хэгдэлэн байна. Өөһэдынгөө хамһабариин ажахыда 50 толгой эбэртэ. бодо малай байха байра барижа дүүргэхэнь. Бригадир В. Ф. Будилов, гагнуушан А. Е. Доржиев, шулуушан И. В. Никитин, бульдозерист В. Ф. Шелкунов болон бусад, түсэбтэ даабарияа, абаһан уялгаяа урагшатай дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ шалгарна.

Ерэхэ жэлһээ ажахын дүүрэн тоосооной, өөһэдөө өөһэдыгөө мүнгэ зөөрөөр хангаха гуримаар хүдэлжэ эхилхээр бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна. Холын участогуудта ажаллаадаг хүдэлмэришэд вахтова онол арга үйлэдбэридөө нэбтэрүүлээ. Жэлэй эхиннһээ барилгын материалнуудые, түлишэ нилээд ехээр алмаа.

Мүнөө колоннын коллектив Агуухэ Октябриин 71 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, үрэ бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ.

Н. ШАГДУРОВА.

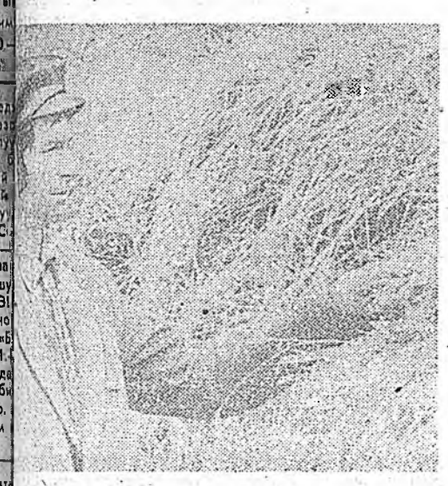

ЫНЬ УРАГШАТАЙ

дүршэлтэй хүдэлмэришэдэй хүтэлбэрилдэг звеногой адууһа малда үбһэ тэжээл амарэ урагшатайгаар түгэсэ удэр дүүдтэ зеленко хуряалгана. Һаянай байдалаар энэ хараалһан 40 гектар талмай дээрэһээ зеленко хуряаха түсэбтэй.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: звенос даагша М. Л. Пахомов; тракторист Ц-Д. Агбанов; звеногой гэшүүд тюк болгогдоһон зеленко ашаная.

В. ГАРМАЕВАЙ фототекст.

Загарайн районой «Дружба» совхоз.

ЖАГСААЛАЙ МАНЛАЙДА

Агуухэ Октябриин 71 жэлэй ойн хүндэлэлдэ Октябрьска районой предприятинуудай, эмхи зургаануудай ажалша коллективүүдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байгаа.

КПСС-эй Октябрьска райкомой бюрогой, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хамтын заседани һаяхан боложо, социалис мүрысөөнэй, мүн байгша оной 9 һарын дүнгүүдые согсолбо.

Манай республикын нинслэлэй Октябрьска район Шэтэ хотын Энгидэйн районтой мүрысэдэг юм. Энэ удаада Октябрьска районой ажалшад илалта туйлаа.

Союзна удха шанартай болон нэгэдэхи бүлэгэй предприятинуудай дундаһаа Улаан-Удын Ленинскэ комсомолой нарин сэмбын комбинадай, гадар трикотаж хубсаһанай фабрикын ажалша коллективүүд энэ социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, ноябриин 7-до Соведүүдэй талмай дээрэ үнэргэгдахэ һайндэртэ районнойгоо жагсаалай манлайда дабшаха эрхэдэ хүртэбэ. Тусхайлбал, гадар трикотаж хубсаһанай фабрикын коллективэй хэлсээтэ уялгануудай дүүргэлгые хараада абахада, продукци худалдаха түсэбтэ даабариннуудаа 106 процентээр дүүргээ. Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ 103,9 процентдэ хүргөө, ажалай бүтээсэ 107,6 процентээр, үйлэдбэриин хэмжээе дээшэлүүлгые 106,6 процентээр дүүргээ.

Хоёрдохи бүлэгэй промышленна предприятинуудай дундаһаа Улаан-Удын һүнэй комбинат, гурбадахи бүлэгэй барилгын эмхинүүдэй дундаһаа хүүргэ баридаг 34-дэхи отряд, дурбэдэхи бүлэгтэ барилга-хабсералгын эмхинүүд соohоо «Связьстрой-8» трестын 803-дахи нүүдэл-онһожоруулагдамал колонно, транспортна предприятинуудай дундаһаа трамвайн управлениин коллектив, зургаадахи бүлэгтэ хүн зоной ажаһуудал хангалгын предприятинууд, эмхинүүд соohоо «Бурятбыттрикотаж» нэгэдэл, нитын эдеэ хоолой ба коммунальна ажахын предприятинуудай, эмхинүүдэй дундаһаа столовонуудай 1-дэхи трестын 6-дахи столово, нарин сэмбын комбинадай гэр байрын-коммунальна ажахын таһаг, медицинын эмхи зургаанууд соohоо городой 5-дахи больницын коллектив түрүү һуриннуудые эзэлбэ.

Эдэнэр ажал хэрэгээ һайнаар эмхидхэһэнэй, түрүү дүй дүршэл, онол аргануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй, эрдэм-техникын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэнэй, гурим журам һайжаруулһанай ашаар түрүү һуриннуудые эзэлээд, һайндэрэй жагсаалай манлайда дабшаха эрхэдэ хүртэһэн байха юм.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ДҮРБЭДЭХИ ЖЭЛЭЙ ТООСООГООР

Манай заводой коллектив жэлэй эхиннһээ түсэбһөө гадуур 1 миллион 75 мянган түхэригэй ашаг олзо абаа. Энэ амжалтада шэл ябталан бүридхэдэг цехэй 2-дохи халаанай хубита ехэ. Эдэнэрнай табан жэлэй гурбан жэлэй түсэб байгша оной октябриин 12-то сүм бэлүүлээ. Халаанай мастер А. Ф. Преснякова, профорг С. Д. Ангархаева, бригадир Р-С. Ц. Улукшонов гэгшэдэй оролдолго, үүсхэл тэмдэглэгүйдэ аргагүй.

Энээнэй урда тээшье — арбадахи, арбан нэгэдэхи табан жэлнүүдэй дүнгөөр ябталан бүридхэдэг цехэйхид илагшад боложо гараа һэн. Эндэхи эрхим хүдэлмэришэд А. С. Замонов, В. И. Шведов, С. Г. Лубнин бусадшье цехэйнгээ, халаанайнгаа алдарые арьбадахана.

Мүнөө үедэ заводой хори гаран хүдэлмэришэн гурбан жэлэй хилэ дабанхай. Тэрэ тоодо шэл үйлэдбэрилэн гаргадаг цехэй шэл отологшод Г. А. Гончиков, С. Н. Барцев, В. Л. Санжиев табан жэлэй дурбэдэхи жэлэй тоосоогоор ажаллана. Хүн бүхэнэйнь харюусалгаа гүнэгыгөөр мэдэрэн, үүсхэл зоригтойгоор хүдэлһэнэй аша габьяа мүн шуу.

Л. НОВИКОВА,
Улаан-Удын шэлэй заводой социалис мүрысоонэй талаар инженер.

ПЛЕНУМУУД БОЛОБО

Тоосооторнунгалтын партийна конференцинүүд Ахын, Ивалгын, Хурамхаанай, Тарбагатайн районуудта боложо үнэрбэ. Эдэ конференцинүүдэй һунгаһан райкомуудай эмхидхэлэй пленумууд боложо, КПСС-эй Ахын райкомой нэгэдэхи секретаряар С. Д. Дюшеев, секретаряар С. Ж. Ангархаев; КПСС-эй Ивалгын райкомой нэгэдэхи секретаряар А. П. Цымбалюк, секретарьнараар В. И. Будаев, И. М. Кравцов; КПСС-эй Хурамхаанай райкомой нэгэдэхи секретаряар Ю. И. Алексеев, секретарьнараар Б. К. Бородин, О. Ц. Дондупов; КПСС-эй Тарбагатайн райкомой нэгэдэхи секретаряар В. И. Трофимов, секретарьнараар Н. А. Шишмарев, А. И. Бочеев гэгшэд һунгагдаһан байна.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ОРДОН СОО УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Ленинскэ комсомолой 70 жэлэй ой гүйсэбэ. Хубилган шэнэдхэлгын аша түһада ороноймнай эдир һаһатан бодото хэрэгүүдээрээ һайндэрөө угтаба. Залуу наһанай эршэ хүсэ, тэдэнэй хүсэл эрмэлзэл, урма зориг хубилган шэнэдхэлгын аша түһада зорюулагдадаг, гээгдэнги тулюур бүхы юумэндэ эбсэшэгүйгөөр хандадаг гэшэ. Энэ хадаа залуушуулай ленинскэ союзай онсо шэнжэ шанар болоно.

Комсомолые хүтэлбэрилгын Ленинэй ёһо заншалай бодото удха шанар улам үргэдхэгдэжэ байнхай. Эсэгэ оронойнгоо түүхын эрид эрьелтын шатада залуу үетэн социализмын демократиио улам үргэдхэхэ, арадай засаг түрые бодото дээрэнь бэелүүлхэ ёһогой гэжэ парти тоолоно.

Комсомолой эрхэтэй ёһоной ба зохёохы хүсые хайшан гэжэ гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэлтэйбэ? Мүнөө энэ асуудал комсомолдо, тэрэнэй эмхи бүхэндэ шиидхэхы шухала удха шанартай байна. М. С. Горбачевой ниислэл хөтын залуушуултай уулзалгын зүблэхэ зүйлдэ энэ асуудал гол һуури эзэлбэ.

«Москвагай комсомол — ВЛКСМ-эй 70 жэлэй ойдо» гэһэн уряатай экспозици Москвагай Залуушуулай ордоной залнууд соо дэлгээгдэһэн байгаа. Октябриин 29-дэ эндэ уулзалга болобо. Энэ выстаакэ хараха үедөө Михаил Сергеевич Москвагай залуушуултай уулзажа, хани халуунаар хөөрэлдөө.

Комсомолой ажабайдалда бэеэ дааһан эдэбхи үүсхэлнүүдые үргэнөөр хүргөөхэ гээшэ хөөрэлдөөнүүдэй гол темэнүүдэй нэгэниинь болобо. Эдэ бүгэдэ комсомолшуудай эмхидхэлые, харюусалгые тодо хүрсаар харуулха ёһотой. Имагтал тиигээд байбал, комсомолой үүсхэл эдэбхи улам ехэ, нэрэ хүндэтэй болохо бшуу.

Мүнөө иимэ эдэбхи үүсхэл манай обществодо тон хэрэгтэй. Экономико эрид шууд хубилган шэнэдхэлгэ, худөө нютагуудта, заводуудай цехүүд соо арендэ түхэл шэнжэнүүдые хүргөөлгэ, кооперацы байгуулга, эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхалга, обществын оюун ухаан бодол— эдэ бүгэдэ мүнөө бэелүүлэгдэжэ байһан хубилган шэнэдхэлгын замай залуур болоно. Эдэ ажал хэрэгүүдые бэелүүлхын тула залуушуул улам эршэмтэйгээр хүдэлхэ ёһотой. Выставкын бүхы бүлэгүүдтэ — «Залуушуулай политика», «Залуушуул ажалай манлайда», «80-дахи онуудай студентнэр», «Залуушуулай эрдэм-техникын зохёохы ажал ябуулга» гэһэн бүлэгүүдтэ энээн тухай хөөрэлдөөн болоно. Залуу хүн бүхэнэй эндэһээ тодорхой заабари зүбшэл абахаар выставкэ эмхидхэгдэнхэй. Зунай сагые аша үрэтэйгөөр үнэргэхые хүсэнэ гүш? Хэдэн ерааад студентнүүдэй отрядуудай нэгые шэлэжэ абыш. Материальна бэрхэшээл түбэгүүд ушаруулагдана гү? Мүнгэ оложо боломоор адрес бэшэжэ аба. Гэр бүлэтэй болоо гүш? Тиигэбэл, МЖК-гай клубта оро. Гансал Москвада 45 мянган залуушуул тэрэнэй гэшүүд юм. МЖК хадаа гансал гэр байраар хангадаг бэшэ, харин тэдэнэй ажабайдалай шэнжэ шанарые түхөөдэг гэжэ мэдэжэ абахаш. Мүнөө залуушуулай байшан гэрнүүдэй байгадажа байха үедэ һайн дуранай нэгэдэлнүүд, һонирхолой клубуудые сүлөө сагаа үнэргэлгын түбүүд байгуулагдана.

Политическэ холбоогоо залан сэхээр шэнэлхэ хүсэл эрмэлзэл гаргахадаа, ороноймнай эдир һаһатан ВЛКСМ-эй эрхим һайн ёһо заншалнуудта хэзээдэшье урбадаггүй байгаа, саашадаашье урбахагүй юм. Ленинскэ зал соо болоһон комсомолой ветерануудтай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ хөөрэлдөөнэй үедэ эдэ бүгэдэ элеэр хэрагдаба.

Удаань энэ һайндэртэ уригдаһан бүхы хүбүүд, басагад ордоной Ехэ зал соо суглараһан байгаа. Тэдэнэртэ хандажа, М. С. Горбачев үгэ хэлэбэ.

Нүхэд Л. Н. Зайков, В. А. Медведев, Г. П. Разумовский; ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. И. Мироненко, ВЛКСМ-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь С. А. Смирнов залуушуултай хөөрэлдөөнүүдтэ мүн лэ хабаадаһан байгаа.

Уулзалгын һүүлээр концерт табигдаба. Залуушуулай һайн дуранай коллективүүд тэрээндэ хабаадаа.

Уулзалга тухай дэлгэрэнгы тоосоон газетэнүүдтэ толилогдохо.

(ТАСС).

МОСКВАҺАА МОРДОБО

МПЛА — Ажалай партийн Түрүүлэгшэ, Анголын Арадай Республикын Президент Ж. Э. душ Сантуш Минск ошохоёо октябриин 29-дэ Москваһаа мордобо. Совет хүтэлбэриин уряалаар тэрэ богонихон болзорой албанай хэрэгээр манай орондо ерээ һэн.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Лукьянов болон бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ Анголын хүтэлбэрилэгшые үдэшөө.

Энэл үдэртөө Ж. Э. душ Сантуш Минск ерэбэ.

Үдэшөө хойшо Белоруссиин Компартиин ЦК-да Анголын хүтэлбэрилэгшэтэй уулзэлгэ үнэргэгдөө.

Совет хүтэлбэриин уряалаар богонихон болзорой албанай хэрэгээр манай орондо ерэһэн МПЛА — Ажалай партийн Түрүүлэгшэ, Анголын Арадай Республикын президент Ж. Э. душ Сантуш октябриин 30-да Минскһээ мордобо.

(ТАСС).

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

1988 оной ноябриин 5-най үдэрые худэлмэриин үдэр болгохо гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоолоо.

Ноябриин 5-да ажаллаһанайнь түлөө худэлмэришэд болон алба хаагшадта амаралтын ондоо үдэр олгогдохо гэхэ гү, али хүсэндөө байһан хуулаар хараалагдаһан гуримай үндэһөөр түлбэри түлэгдэхэ ёһотой. Худэлмэрилэгшын дура хүсэлгөөр энэ үдэр түлбэритэйгөөр тэрэнэй жэл бүриин амаралтада хабсаргогдаха аргатай.

АРЕНДЭ ХЭРЭГЛЭҺЭНЭЙ АШААР

ЭРХҮҮ. Эрхүүгэй областиин ороохоной полинууд дээрэнээ һүүдшын комбайнууд гаража ошоо. Хээрын станнуудта, складуудта ба тушаан абалгын пунктнуудта 1,5 миллион шахуу тонно ороохон оруулагдаа.

Гектар бүриһөө дунда зэргэ гэнь 19 центнерһээ дээшэ шэнисэ хуряагдаа. Тиихэдэ Нукутска райондо арендэ подрядаар худэлдэг болоһон «Приморский» совхоз гектар бүриһөө 34 центнер ороохо суглуулһан байна.

(ТАСС).

БАЙКОНУР КОСМОДРОМДО

Замбуулинай «Буран» онгосотой «Энергия» гэжэ түлхин гаргагша ракетые нинидхүүлгэдэ бэлэдхэлэй түгэсхэхы шатада түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдэй нэгэнэй худэлмэридэ дутагдал гараһан байгаа. Энээнһээ уламжалан, саашанхи худэлмэриие болюулха гэһэн захиралта үгтэбэ. Мүнөө үедэ тохёолдоһон дутуу дунданнуудые усадхаха хэрэг бэелүүлэгдэжэ байна.

Нинидхүүлгын һара үдэр, саг тухай нэмэжэ мэдээсэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН- олоной зохёохы эдэбхи

завод, фабрикспортна предприятинуудай коллективүүд нилээд ехэ продукци хэрэглэгшэдтэ дутуугаар эльгэнэн байна.

Өөһэдөө өөһэдыгөө мүнгэ зөөрөөр хангалгын, вжахын дүүрэн тоосооной гүркмаар эмхидхэн худэлжэ эхилһэн 33 предприятинуудай энэ талаар түсэбөө дүүргээгүй байһаниинь тон харамтай. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр ехэ мүнгэн яла түлэжэ, худэлмэришэдэй һайнаар ажаллаха, ажаһууха эрхэ байдалые һайжаруулха аргагүй болоно бшуу. Холбоолжоной шулуун нүүрһэнэй уурхайн, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай, «Теплоприбор» заводой, «Татарский ключ» уурхайн, шэлэй заводой, гадар трикотаж хубсаһанай фабрикын, нарин сэмбын комбинадай болон бусад предприятинуудай коллективүүд баталһан хэлсээнэй ёһоор продукци худалдаха түсэбөө энэ жэлэй эхиннһээ урагшатайгаар дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ шалгарна. Республикын бүхы районууд соohоо Захааминай, Совэтскэ, Зэдын, Хурамхаанай, Ахын, Хориин, Тарбагатайн районуудай промышленность хэлсээнэй ёһоор продукци худалдаха түсэб бэелүүлээ.

Ажахы эрхилэлгын шэнэ эрхэ байдалда ашаг олзо абалга тон шухалада тоологдоно. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр абаһан ашаг олзоороо үйлэдбэриеэ хүгжөөхэ, худэлмэришэдэй ажаһуудал һайжаруулха байна ха юм. Республикын промышленность ашаг олзо абаха байгша оной 9 һарын түсэб уридшалан багсаамжалһанай ёһоор 113,7 процент дүүргээ. «Бурятэнерго» управлени, «Гусиноозёрская» шахта, «Теплоприбор» завод, Зэдын комбинат, Тимлюйн цементын завод, Таловкын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй завод, шэлэй завод, нарин сэмбын комбинат, гадар трикотаж хубсаһанай фабрика болон бусад предприятинуд илангаяа ехэ ашаг олзо абаһан байха юм. Продукциин хэмжээнэй талаар түсэбэй дүүргэлтэдэ анхарбал, үнгэрэгшэ жэлэй юһэн һарынхитай сасуулхада, республикын промышленность даабарияа 102,4 процент бэелүүлээ.

Гүрэнэй тушаан абалгын гуримай эрхэ байдалда авиационно, «Электромашина» заводуудай, «Бурятэрммаш» нэгэдэлэй, нарин сэмбын комбинадай коллективүүд ажаллажа байнхай. Энэ гуримай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэнһээ хойшо эдэ предприятинуудта продукциин шанар нарижуулан һайжаруулха талаар ехэ худэлмэри хэгдээ. Эгэл шухалань гэхэдэ, худэлмэришэд һайн шанартай продукци үйлэдбэрилэн гаргахын түлөө мүрысөөндэ, һайнаар үрмашуулагдадагшье болоо. Эдэ бүгэдын ашаар продукциин ехэнхи хуби түрүүшын шалгалтаар тушаагдажа, голодоһондо ехээр оруулагдахаяа болёо. Жэшээлхэдэ, «Бурятферммаш» нэгэдэлдэ, авиационно, «Электромашина» заводуудта жэлэй эхиннһээ продукци голодоһондо оруулагдаагүй. Нарин сэмбын комбинадта 1,3 тонно утаһан муу шанартайгаар гаргагдажа, гологдоо. Тиимэһээ комбинадай коллектив утаһанай, бүдэй шанар эрид һайжаруулха талаар ехэ худэлмэри хэхэ ёһотой.

Машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын предприятинуд, Селэнгинскын целлюлозо-картоной комбинат гүрэнэй захил урагшатайгаар дүүргэнэ. Харин «Забайкаллес» нэгэдэл, «Бурятлестоппром» нэгэдэл хөөрөдэмэл материалнуудые, шпала, брус болон бусад продукци гаргаха талаар гүрэнэй захил дүүргэнгүй, гээгдэлдэ оронхой.

Гол шухала продукци үйлэдбэрилэн гаргалгада анхархада, түсэбөө гадуур 373 тонно булад хайлуулагдаһан, 122 мянган тонно шулуун нүүрһэн малтагдаһан, автомашинын 56 двигатель заһабарилагдаһан, 0,4 мянган тонно гагнагдамал түмэр хэрэгсэлнүүд гаргагдаһан, 16 мянган тонно клинкер, 9 мянган тонно цемент, 355 мянган дурбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилэгдэһэн, 70 мянган дурбэлжэн метр нооһон бүд болоо бусад гаргагдаһан байна.

Намарай аали намдуу, дулаахан һүүлшын эдэ удэрнүүд илангаяа малшад, таряашадта һанаһан соонь гэхээр зохид даа. Эдэ удэрнүүдтэ үбэлжэлгэдөө түгэс ороод байһан үхэршэд, хонишод, һаалишаднай адууһа малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхээр горитойхон ороддолго гаргана. Байгша оной сагай уларилай хүндэ хүшэр эрхэ байдалда республикымнай ажахынууд бүхыдөө 4078,3 мянган центнер үбһэ һурилжэ, 5522,3 мянган центнер сенаж, 8692,9 мянган центнер силос дараһан, 963,6 мянган центнер тэжээлэй корнеплод малтажа, 451 мянган центнер ногооной витаминтай гурил бэлэдхэһэн, мүн 2167 мянган центнер һолоомо суглуулһан байна. Тэрэшэлэн малай тэжээлдэ гаргашалхаар 1242 мянган центнер таряа талханай зүйлнүүдые ноосэлжэ абаа гэхэ гү, али адууһа малайнгаа условно толгой бүхэндэ дунда эзргээр 12,1 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй үбһэ тэжээл бэлэдхэбэ.

Тэжээл урданайхиһаа охээр бэлэдхэһэн Буряад ороноймнай малшад һүрэг малаа һайнаар өндө оруулжаһаа гадна ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ дүүрэн арга боломжотой болоод байна. Зүгөөр эндэ бэлэдхэһэнэй тэрэл хэбэрнь малдаа эдюулжэ захалаа һаа, һайн дүн туйлагдахагүй. Тэжээлээ гамтайгаар, аша үрэтэйгөөр гаргашалхын тула заабол шанаржуулан буйлуулха эрилтэ табигдана. Мүнөө Тарбагатайн районой Ербановай нэрэмжэтэ совхоз-техникумдэ, Ивалгын районой Халюутын совхозой Краснояровай һаалишин фермэдэ түхеэрэгдэһэн тэжээлэй цехүүд бүтээсэтэйгээр хүдэлгэгдэжэ, эрхим шэмэ шанартай тэжээл буйлуулан шанаржуулна.

Үбэлжэлгэдөө ороһон һүрэг малаа үбэлэй рационоор хооллуулжа захалһан олон колхоз, совхозуудта гансашье сагаан эдеэн ехээр абтана бэшэ, мүн үүсэлэгдэхэ малынь һайнаар тергалуулагдана. Жэшээлбэл, Бэшүүрэй районой Бодоногуудай совхозой гүрэндэ тушааһан 1230 үхэр туд бүреэ 398 килограмм шэгнүүртэйгээр абтаа. Тиихэдэ Яруунын районой «Улаан-Туяа», Ивалгын районой Халюутын совхозууд туд бүреэ 368 килограмм шэгнүүртэй үхэрнүүдые худалдаа. Мүн Хориин совхозноо абтаһан 1000 үхэр туд бүреэ 402 килограмм шэгнүүртэй байгаа.

Тарган мал гүрэндэ олоор тушаахын түлөө хоорондоо мүрысэдэг үхэршэд, хонишод, гахайшаднай эдэ үдэрнүүдтэ улам эршэмтэйгээр ажаллана. Тодорхойлбол, байгша оной дүрбэдэхи кварталда гүрэндэ һү, мяха, нооһон, үндэгэ тушаахэ түсэбөө үрэтшатайгаар дүүргэхэ тэмсэл үргэдэнэ. Һүүлэй мэдээгээр Кабанскын, Хойто-Байгалай, Хориин, Тарбагатайн, Ахын, Ивалгын, Загарайн, Баунтын районууд бэлэдхэлэй пунктда мяха тушаахэ жэлэйнгээ гүрэнэй захилые амжалтайгаар бэелүүлээ. Тиихэдэ һүйлэдбэрилжэ худалдаха энэ жэлэймнай гүрэнэй захил найдамтайгаар дүүргэгдэжэ байна гэхэ гү, али байгша ондо үнеэн бүриһөө 2300 килограмм һү абахаар зорилго хараалһан республикымнай һаалишад түсэбөө холо үлүүлхэ аргатай байһанаа элирхэйлнэ. Тусхайлбал, мүнөө Баунтын, Загарайн, Кабанскын, Прибайкалиин, Тарбагатайн, Тунхэнэй районууд ерэхэ жэлэй тоосоогоор һү тушаана.

Энэ жэлдэ хонишоднай һайнаар ажаллажа гараа. Зуутан —хонишодой эзргэ эрид олошироо, Тэрэшэлэн үндэгэ суглуулжа, бэлэдхэлэй пунктда тушааха гүрэнэй захил мүн лэ үлүүлэгдэхээр хараалагдана. Эндэ илангаяа Кабанскын, Хориин, Загарайн районуудай шубуушадай оруулһан хубита ехэ.

Республикын агропромышленна комплексын худэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ таряашадай, хартаабхашадай, овощ ургуулагшадай туйлаһан дүнгүүдые онсо тэмдэглэмээр. Орёо бэрхэтэй, хүндэ хүшэр сагай уларилай эрхэ байдалда ургуулһанаа сүм суглуулжа абаһан таряашадай байгша ондо гүрэндэ таряа охээр тушаажа байна. Жэшээлбэл, Баргажанай, Сэлэнгын, Хяагтын, Хэжэнгын районууд гүрэндэ таряа худалдаха энэ жэлэйнгээ түсэбые 153—163 процентдэ хүргөө. Тиихэдэ Хориин, Ивалгын, Кабанскын районой механизаторнууд гүрэнэй захилые урагшатайгаар дүүргээ.

Энэ жэлдэ хартаабхын ургасын жэгдэ һайн бэшэшьо һаань, Зэдын, Яруунын, Хэжэнгын, Хойто-Байгалай, Түнхэнэй районуудта даабаринь бэелүүлэгдээ. Мүнөө овощ тушааха түсэбөө дүүргэхэ тэмсэл үргэлжэлнөөр.

Эдеэ хоолой продуктнуудые болбосоруулан буйлуулха предприятинуудай коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхимлэгшэд олон. Илангаяа Агуу Октябриин хүндэлэлдэ дэлгэрһэн ажалай тэмсэлдэ оролсоод байхадаа, дурсагдагша предприятинуудай худэлмэришэд гансашье ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлнэ бэшэ, мүн үйлэдбэрилһэн продукциингаа шанарые эрид һайжаруулна. Эндэ Кабанскын, Үнэгэтэйн үрэ жэмэсэй, овощой заводуудай, Баргажанай районой эдеэ хоолой комбинадай коллективүүдэй туйлаһан амжалта тэмдэглэхээр.

Мүнөө Буряад орондомнай Агуу Октябриин хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй эршэ улам үргэдэжэ, хүн бүхэн гансашье ойртожо байһан һайндэрөө эрхим илалтаараа угтахын түлөө бэшэ, мүн энэ жэлэйнгээ түсэбые жэншэдгүй дүүргэхээр бүхы арга шадабаряа гарган оролдожо байна.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН — олоной зохёохы эдэбхи

БОЛЗОРТОНЬ АШАГЛАЛГАДА ТУШААХА

Һүүлэй жэлнүүдтэ машина бүтээлгын һалбарида һуларшагүй анхарал хандуулагдана. Эндэ арадай ажахын бусад һалбаринуудай дэбхэлтые тодорхойлдог ажалай шэнэ зэр зэмсэгүүд, машинануд бүтээгдэнэ ха юм. Тиимэһээ машина бүтээлгын комплексые саашадань хүгжоохэ тухай тогтоол КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаа һэн. Тус тогтоолой ёһоор предприятие үргэдхэжэ, электрын, дулаанай эльшэ хүсэ алмадаг приборнуудые бүри олоор гаргаха зорилго «Теплоприбор» заводой коллективэй урда табигданхай юм.

Манай «Жилгражданстрой» трестын барилга-хабсаралгын 3-дахи управлениин барилгашад энэнние һайн ойлгожо, заводые үргэдхэхэ хүдэлмэри хэжэ байна. Барилгын эхилһэн сагнаа хойшо захиргааная-ажаһуудалай корпус болон бусад хэдэн объектнүүд баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа. Хирпиисэ болоод барилгын бусад материалнуудаар хүсэд дүүрэнээр хангагдаад байгаа һаа, барилга-хабсаралгын ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ һэн. Манай бригадаһаа гадна Я. К. Брянскийн хүтэлбарилдаг коллектив эндэ ажаллана. Эгээл тоно объект болохо нэгэдэхи корпусой барилга гол түлэб дүүргэгдээ. Дуулаасуулгын хүдэлмэри хэжэ дүүргэһэнэй һүүлээр эндэ түхеэрэлгэнүүдые хабсаргажа эхилхэдэ болохо юм.

Мүнөө бүхыдөө 12 объект баригдажа байнхай. Эдэ объектнүүдэй барилга дээрэ байгша оной 9 һарын туршада 1.100 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэ. Харин энэ жэлэй туршада 1.900 мянган түхэригэй барилга хэхэ түсэбтэйбди. Түсэбөө дүүргэжэ шадахагүйбди гэжэ сэхыень хэлэлтэй. Дурбэдэхи кварталай туршада 200 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэжэ үрдихэбди. Байгша ондо ашаглалгада тушаагдаха объектнүүдтэ гол анхарал хандуулагдажа, барилгынехэнхи материалнуд тиишэнь эльгээгдэнэ. Тиимэһээ бидэндэ хирпиисэ, бетон хабтагай, бетоной холисо, тон багаар үгэнэ. Энээнһээ уламжалан, хэдэн хоногоор миин байха баатай болонобди.

Управленидэмнай барилгын 6 бригада тоологдодог юм. Бултадаа хоорондоо мүрысөдэгбди. Энэ мүрысөөндэ бригадамнай хэдэн дахин шалгаржа, управлениин захиргааная, парткомой, профкомой. Хүндэлэлэй грамотаар, мүнгэн шангаар урмашуулагдаһан байха юм. Материалнуудаар мууваар хангагдаад байхада, мүрысөөнэй эршэ дэлисэ һуладана. Ганса бидэнэр бэшэ, управлениин бусад бригадануд хирпиисээр дутуугаар хангагдана. Энээннһээ боложо, зунай сагта хоёр халаанда хүдэлмэреэ эмхидхэжэ шадааүйбди. Мүн иимэ эрхэ байдалда ажалай журам хазагайруулха ушарнуд үзэгдэнэ, хүдэлмэрищэдэй салин хүлһэн доошоло. Тиигэжэ ажалһаа гараха, ороҳр ушарнуд эрид хороогдоногүй.

Бригададамнай 28 хүн ажалладаг юм. Гурбан звено боложо хубааранхайбди. Дүршэл шадабаритай барилгашад Д. Малыгин, В. Гришин гэгшэд звеньевойнуудаар томилогдонхой юм. Тус объектнһээ гадна ондоо тээ ушөө нэгэ үйлэдбэриин байшан баринабди. Тэндэ нэгэ звеномнай барилга хэжэ байна. Сэхыень хэлэхэдэ, бригадымнай гэшүүдэй олонхинь ехэ эрдэм мэдэсэ, дүй дүршэлгүй юм. Юуень нюухаб, гэр байрагүй дээрэнһээ тэдэнэр барилгада хүдэлхэеэ ерэнэн байна. Барилгашанай хүдэлмэри хэжэ һуратарнь ехэ саг ошоно. Тиигээдшье манай ажал хүндэ, хүсэд оньһожоруулагдаагүй ха юм. Автокран гэхэ мэтын оньһожоруулгын хэрэгсэлнүүд саг соогоо асарагдахагүй. Тиин миин байхагүйн тула бетоной холисо, бусад материалнуудые гараараа үргэжэ абаашахаш. Иимэ байдалда удаан хүдэлэнгүй тэдэнэр ажалһаа гаража ошоно.

Ерэхэ жэлдэ эндэхи бүхы объектнүүд ашаглалгада тушаагдаха ёһотой юм. Мүнөө дүшэ гаран хүн эндэ ажаллажа байнабди. Управлениин мэргэжэлтэдэй тоолон тодорхойлһоной ёһоор эдэ объектнүүдые барижа, ашаглалгада оруулхын тула үдэр бүри 400 гаран хүн хүдэлхэ ёһотой болоно. Иимэ олон хүниие хаанаһаа олохо гээшэб? Субподрядна бүхы эмхинүүдэй хүдэлмэришэдые хабаадуулхадашье, иимэ олон зон суглархагүй бшуу. Ерэхэ жэлдэ ашаглалгада тушаагдаха һэн тулаань барилгын материалнуудые нишэнь эльгээжэ эхилхэ. Иигэжэ ёһо муута «штурмовщина» гэдэгынь эхилхэ болоно. Субподрядна «Востоксантехмонтаж», «Востоксибэлектромонтаж», «Сибхиммонтаж», «Союзтеплострой», «Дальтеплоизоляция» болон бусад эмхинүүдэй эндэ хэхэ хүдэлмэриин хэмжээн ехэ юм. «Улан-Удэтрансстрой» трест түмэр замай һалаа иишэнь татаха хүдэлмэриеэ хэжэ байна.

Б-С. БАЛЬЖИРОП,
«Жилгражданстрой» трестын барилга-хабсаралгын 3-дахи управлениин бригадир,

Улаан-Үдын гадар трикотаж хубсаһанай фабрикын коллектив комсомолой 70 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлээ һэн. Комсомол-заалуушуулай бригадануудай коллективүүдэй дунда мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар комбинадай коллектив байгша оной 9 һарын түсэб сүм дүүргээ. Жэшээлхэдэ, баталһан хэлсээнэй ёһоор продукци худалдаха түсэб 100 процент бэелүүлэгдэжэ, 185 мянган түхэригэй олзо оршо абтаа. Мүн энэ хугасаа соо түсэбһөө гадуур 1.179 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаһан байна. Даабариһаа гадуур 1.415 мянган түхэригэй «Н» тэмдэгтэй продукци үйлэдбэрилэгдэжэ, хэрэглэгшэдтэ эльгээгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир Е. А. Настека, Л. Бальжанова.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

САГЫЕ АХИНА

ТУСГААР АНХАРА

Үнинһөө хойшо манай совхоз һайн үүлтэрэй хонидые олоор үсхэбэрилжэ, район соогуураа тарааха харуусалгатай зорилго бэелүүлдэг анхаһы болоно.

Тиимэһээ гансашье хурьгадые олоор абажа, ехэ шэгнүүртэйгээр эхэһээнь һалгаха, нооно охээр хайшалжа абаха бэшэ, бүхы хонин һүрэгэй үүлтэрэй шанарые һайн болгохо ёһотой.

Бидэ гэр бүлөөрөө 1978 онһоо эхилжэ турэл совхозойнгоо элитнэ классай эгээл эрхим үүлтэрэй нарин нооно ехээр үгэдэг эхэ хонидой отара даажа абаад хүдэлнэбди. Тэрэ гэһэнһээ хойшо хонин бүриһөө хурьга абажа, тэдэнээ тобир тарганаар түлжүүлэн, эхэнээнь һалгаадаг, түсэб, уялгануудаа заатагүй дүүргэдэг гуримтайбди. Мүн нооно тушааха даабаримнайшье жэл бүри үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

Ябажа байгаа энэ табан жэлэй хугасаа соо түл абалга, нооно хайшалалгаар даабаринуудная-амжалтатайгаар бэелүүлэрдээ юм. Хэрбээ һүүлэй жэлнүүдэй дүнгүүдые абажа хараха болоо һаа, иимэ. Нёдондо зуун эхэ хонин бүриһөө —112, энэ жэлдэ —115 хурьган абтаа. Тэдэнээ эхэнээнь һалгаахадаа, тус бүриинь шэгнүүрые 22,8 килограммда хүргөө бэлэйбди. Энэмнай абаһан уялгаһаамнай бүри 1 килограмм 800 граммаар дээшээ болоо юм. Абаһан нооньюмнай сэбэр утаһаарнь тоолоходо, хонин бүриһөө 2,8 килограмм хайшалагдаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ 372 толгой эхэ хонидтой үбэлжөө һэмди. Мүнөө жэл тэдэнэймнай тоо толгой эгсэ 400 болоо. Малай үбэлжэлгэ — шанга шалгалта гээд зон хэлэдэг гүб даа. Тиимэһээ эртээннһээ үбэлэй байра байдалаа хүсэд бэлдээ, дулаалаабди. Бүхы заһабарилга, дулаалалга имагтал ооһэдымнай хүсөөр хэгдэдэг юм. Мүн эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ ажалнай хаһа саг соогоо ажахын ахамед зоотехник А. Хадановай хүтэлбэри доро нарин хиналтатайгаар эмхидхэгдэжэ үнгэргэдөө. Юрэдөөл, һубай хонид һүрэг соомнай байха ёһогүй.

Түрүүшын хурьгад январь һарын эсэс багаар абтахаар хараалагдана.

Зунай, намарай элдин дулаахан, элбэг тэжээлтэй сагые шадабэритайгаар хэрэглэн, эдинсэ ногоотой бэлшээритэй газарта хонидоо ороддосотойгоор адуулжа, яһала таргалуулаабди.

Мүнөө Михаил Махасович нүхэртээ, үшөө 10 класс дүүргэһэн Рита Балдуеватай хүдэлжэ байнаб. Энэ залуу басаганай ажалдаа ороддосотойгоор хандадагые онсолон тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ. Хожомоо бэрхэ хонишон болохо байһаниинь дамжаггүй.

Совхозоймнай гол һалбари болохо хонин ажал дээрэ, һүүлэй үедэ залуушуул аһала олороо ерэжэ хүдэлдэг болоо. Урда жэлнүүдтэ дунда һургуули дүүргэһэн Элбэг Гармаев, Эдуард Баржонов, Юрий Кондранов, Сергей Гармаев болон бусад хонишодой найдамтай шэнэ халаан болжо ерээ һэн. Мүнөө жэлдэ Рита Балдуева, Анна Ербаева [illegible] манай зэргэнүүдтэ ороҳо [illegible] хуушанай хонишод тон лэ [illegible] зэбди.

Коммунист хүн хадаа оорин[illegible] партийна организациин хүдэлмэ[illegible] бага хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Ман[illegible] коммунистнууд түрүү ябаха [illegible] шээр дүүргэнэ. Партийна эхи[illegible] нууд эмхидхэхы хүдэлмэрие [illegible] бол юрын коммунистнуудтаа [illegible] хой. Партиин гэшүүнэй арюун [illegible] хэ шэнжэ шанарай түлөө тэмсэ[illegible] һатада һүүлэй үедэ эрид шүү[illegible] болоо. Гэбэшье дутуу дундануу[illegible] ралдаһаар. Нэгэ заарим коммун[illegible] һөө гол уялгаяа муугаар дүүргэ[illegible] дэхэ, үгтэһэн нинтын даабаринуу[illegible] гүй ябаха ушарнуд дайралдана[illegible] нуудай эдэбхи үүсхэлые, хубиль[illegible] гын үе сагаар тэдэнэй урда тө[illegible] эрилтэнүүдые жэншэдгүй бэелүү[illegible] нуудта совхозой парткомой [illegible] Гомбоев анхаралаа һулаар хам[illegible]

Манай совхозой хонин ажа[illegible] мунист хүдэлнэ. Эдэнэр бүсаг[illegible] тийна нүлөө үзүүлнэ гээд хэлэ[illegible] рахагүй. Ахалагша хонишонсо[illegible] нуудай хүдэлжэ ябаһан отарануу[illegible] бол һайн үрэ дүнгүүд түйлагдаг[illegible] Тэдэнэр олон жэлэй туршада [illegible] болоһон юумэндэ залуушуулые [illegible] дүршэлөө дамжуулан үгэнэ.

Совхозой бэрхэ хонишодой [illegible] гэшүүд Петр Шамсутдинов, О[illegible] Георгий Михайлов болон бусад [illegible] эрхим түрүү ажалаараа олондо [illegible] харуулна. Тэдэнэр шэнэдхэн [illegible] сагай эрхэ байдалай эрилтэнүү[illegible] маар ажал хүдэлмэреэ эрхилгэ[illegible]

Хэнэйшье мэдэһээр мал ажа[illegible] лэгшэдэй үйлэдбэриин амжалта[illegible] тэжээлэй ади эзргээр бэлэдхэг[illegible] дулдыдадаг гээшэ ааб даа. Эн[illegible] ажахы дотор, илангаяа хонин [illegible] хүдэлдэг хүнүүдэй талаһаа һайш[illegible] тэдэ хүртэмөөр хүдэлмэри яб[illegible] лоһоор үнинэй юм. Манай хон[illegible] гөө бууса шадарай үбһэ ногоо[illegible] хүсөөр сабшан абажа, шанарай[illegible] заншалтай юм. Энэ зундаа хэд[illegible] той байгаашье һаа, бардам [illegible] зелёнко хуряажа, хорёо хашаа[illegible]

Манай совхозой эхэ хонидой[illegible] даажа абаад, гэр бүлөөрөө [illegible] хүсэд тоосоондо ороһон бриг[illegible] табигданан зорилгонуудаа ураг[illegible] лүүлжэ, ерэхэшье жэлдэ ундэ[illegible] түйлаха байһаниинь дамжаггүй.

Хэжэнгын районой совхоз[illegible]

ТУСГААР АНХАРА[illegible]

ФЕРМЭЭРЭЭ 4000 КИЛОГРАММ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи һүүлэй һаалиин фермын һаруул, дулаахан һүүлэй тушаан абадаг таһелга соо ороходомнай, эндэ үдэшын һаалга эхилэнхэй байба. Тоо бүридхэгшэ залуухан басаган һаалишадай һаагаад асарһан хүнэгтэй һүнь шэгнэһээр, тусхай дэбтэр соогоо тэрэнээ бэшээд абана. Уданшьегүй газаанаа үндэршэг бэетэй жараад наһанай хүн ороҳо ерэһээр бидэнэрэй горнуудые шангаар адхаһаар маанадай ямар хэрэгтэй ерэнэрнай һонирхоодхино. Энэмнай фермые даагша В. П. Варфоломеев гэжэ ойлгобобди.

— Василий Пантелеевич, һүн ехээр һаагдана гү? Һү абаха жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэбэ гээшэ гүт? — гээд тэрээндэ хандабабди.

— Колхозоороо һү һаанан түшаа һурана гүт, али фермээрээ гү? Ажахымнай 17 мянган центнер һү һааха жэлэй түсэбтэй һаа, 17,6 мянган центнер сагаан эдээ үйлэдбэрилөөд байнабди. Үрэн түрэдөө 15,5 мянган центнер һү тушааха байбал, бидэ мүнөө бүхыдөө 16200 центнер һү худалдабабди. Энэ фермэ тухай һонирхоо һаатнай, бидэнэр һүүлэй дүнгөөр 7272 центнер һү һаажа, жолэйнгээ даабариие 109 процент бэелүүлэнхэйбди, — гэжэ фермые даагша хөөрэнэ.

Энэ фермэ тухай онсолон хэлахэ болоо һаа, эндэ хараэреэн үүлтэрэй үнөедэ харуулһалагдадаг юм. Колхоз анхан нимэ үүлтэрэй эмэ хашарагуудые худалдажа абаад асархадаа, түбэй һү һаалиин фермын хажууда шэнэ малай байра барюулжа, эдэ малаа тэндээ оруулһан юм. Нёдондо эдэ хашарагуудынь түрэжэ эхилээд, энэ фермын дүршэлтэй һаалишан П. С. Калашникова дүрбэн мянгатанай хилэ амжалтатай дэбажа, хара-эреэн үүлтэрэй үнеэдэй ашаг шэмэтэйень энэ нютагай эрхэ байдалда элитээр харуулһан байна. Мүнөө энэ фермэдэ гурбан һаалишад иимэ дүнгүүдые туйлаһай. Жэшээ болгон хэлэхэдэ, У. Н. Иванова үнгэрһэн хугасаа соо үнөөн бүриһөө 4590 килограмм, А. С. Свинкина — 4210, П. Н. Шамарина — 4920 килограмм һү һаажа амжаба. Энэ фермын һаалишад октябриин 21-нэй байдалаар үнөөн бүриһөө дунда эзргээр 4009 килограмм һү абаһан габьяатай. Эндэ 6 һаалишад хүдэлдаг юм. Эдэнэр бултандаа коллективээрээ жэлэй дүүрэтэр үнөөн бүриһөө 4500 килограмм һү һааха зорилготой ажаллажа ябана.

— Октябрь һараһаа нинтын малай үбэлжэлгэ эхилдэг гээшэ ааб даа, Хара-эреэн үүлтэрэй үнөедые мүнөө тэжээлэй ямар рационоор эдеэлүүлнэт? Үдэртэ үнөөн бүриһөө хэды шэнээн һү һаанат? — гэжэ һонирхобобди.

— Иимэ үүлтэрэй үнөедые зүбөөр эдеэлүүлхэ, харуулһалха гээшэ тон ехэ удха шанартай ха юм. Мүнөө бидэ һаамхай гаргаһан хоёр-гурбан хүн эндэ ажаллажа байна. Управлениин мэргэжэлтэдэй тоолон тодорхойлһоной ёһоор эдэ объектнүүдые барижа, ашаглалгада оруулхын тула үдэр бүри 400 гаран хүн хүдэлхэ ёһотой болоно. Иимэ олон хүниие хаанаһаа олохо гээшэб? Субподрядна бүхы эмхинүүдэй хүдэлмэришэдые хабаадуулхадашье, иимэ олон зон суглархагүй бшуу. Ерэхэ жэлдэ ашаглалгада тушаагдаха һэн тулаань барилгын материалнуудые нишэнь эльгээжэ эхилхэ. Иигэжэ ёһо муута «штурмовщина» гэдэгынь эхилхэ болоно. Субподрядна «Востоксантехмонтаж», «Востоксибэлектромонтаж», «Сибхиммонтаж», «Союзтеплострой», «Дальтеплоизоляция» болон бусад эмхинүүдэй эндэ хэхэ хүдэлмэриин хэмжээн ехэ юм. «Улан-Удэтрансстрой» трест түмэр замай һалаа иишэнь татаха хүдэлмэриеэ хэжэ байна.

Б-С. БАЛЬЖИРОП,
«Жилгражданстрой» трестын барилга-хабсаралгын 3-дахи управлениин бригадир,

ШЭНЭ ГУРИМДА ОРОХОМНАЙ

Эдэ үдэрнүүдтэ манай ажахын таряашад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, болоһон арендынэ подряд хэрэглэдэг колхоз, совхозуудай, агропромышленна комплексын бусад предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй, арендынэ коллективүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэй, партиин районно комитедүүдэй секретарьнуудтай, эрдэмтэдтэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй үнгэргэгдэһэн үлзэалгын материалнуудаар охэхэн һонирхожо байнхай. Бригадымнай механизаторнууд энээнние сэдьхэлдээ тон дүтөөр абаһай гээшэ. Юуб гэхэдэ, манай коллектив ерэхэ жэлнээ ажалаа арендынэ подрядай гуримаар эмхидхэжэ эхилхэнь. Тэд бидэндэ арендынэ подрядта ороҳо арга боломожонууд бии гээшэ гү? Энэ асуудалда харюусахаһаа урид бригадынгаа байдал, ажал хэрэгүүд тухай хөөрэжэ үгэхэ һаналтайб.

Бидэ һүүлэй жэлнүүдтэ газар таряалангаа зональна гуримаар элдүүрилдэг боложо, ямаршье жэлдэ тогтууритай ургаса хуряадаг болонхойбди. Эндэ эрдэмтэдэйшье, механизаторнуудайшье оруулһан хубита нилээд ехэ, Жэшээлхэдэ, 1985 ондо бригада гектарай дунда эзргээр 23 центнер ургаса абаа бэлэй. Энэшье хура бороогүй, ган гасуур жэлдэ механизаторнуудная яһала баян ороҳо таряа абажа шадаа. Иигэжэ бидэ гектарай дунда эзргээр 22,7 центнер таряа хуряагаабди. Тиихэдэ зарим полинуудһаа гектарай 37 центнер ургаса абтаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, «Дабааган Сэдэбэй поли» гэжэ нэршэһэн 208 гектар газарһаа дунда эзргээр 37,5 центнер таряан сохигдоо.

Бригададамнай мүнөөдөө 4800 гектар газар даалгагданхай юм. Энээнэйнгээ 1051 гектарынь эршэмтэй онол аргаар эрхилээбди. Иигэжэ бидэ 901 гектарта шэниисэ, 1326 гектарта обоос, 340 гектарта хара таряа, 235 гектарта горох, 71 гектарта гэршүүхэ, 422 гектарта нэгэ жэлэй үргамалнуудые, 183 гектарта кукуруза ургуулһан байнабди. Тиихэдэ 1254 гектар паар элдүүрилээ һэмди.

Бидэ эдэ үдэрнүүдтэ таряагаа хуряажа түгэс дүүргэбэбди. Энэ жэлэй ургаса хуряалга хээгэ хээзэнэйхиһээ хүшэрхэн байгаа. Юуб гэхэдэ, хабартаа, эундаа хура бороогүй хүйтэн байһан дээрэһээнь таряан орой болотор хүсэд һайнаар эдеэшэжэ үгөөгүй. Бригадымнай комбайнеруудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ дүршэл шадабаритай механизаторнууд С. М. Бадмаев, С, Э, Раднаев, Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Б. Б. Раднаев гэгшэд шалгараа. Тиинэхэ түс тустаа 5000—6000 центнер таряа сохиһон байна. Тиихэдэ РТП-гэй жолоошод Владимир Усынин, Сергей Зверьков гэгшэдэй эрхим ажалые онсолон тэмдэглэмээр.

Коллективнай энэ жэлдэ 2500 центнер таряа гүрэндэ тушаахаар түсэблэһэн юм. Бидэ энэ даабарияа холо үлүүлэн дүүргэбэбди. Таряа поли дээрэһээ гүрэндэ сэхэ тушаахаар бэшэ байһан дээрэһээ бидэ тэрэнээ тоог дээрээ хүсэд һайнаар сэбэрлэнэбди, хатаанабди. Энэмнай таряа тушааха хэрэгые нилээд хойшонь татана.

Мүнөө тоог дээрэ таряа хатааха «ТАУ» гэһэн түхеэрэлгэ дүүрэн хүсэн соогоо хүдэлгэгдэнэ. Эндэмнай үшөө таряа сэбэрлэхэ ОВС-25 түхэлэй 4 машина ябуулагдана. Тиихэдэ бидэ таряа сэбэрлэдэг ЗАВ-10 түхэлэй түхеэрэлгэ түхеэрэн сүүдхэ соо таһалгаряагүйгөөр худэлгэнэбди. Нэгэ үгоор хэлэхэдэ, тоог дээрэхи бүхы энэ харюусалгатай ажалые Ц-Д. Э, Батуев хүтэлбэрилдэг юм.

Манай урда ерэхэ жэлэйнгээ үрэһэ хүрэнгэ хүсэд һайнаар сэбэрлэхэ, хатаажа хадагалха гэһэн зорилго табигдана. Иигэжэ бидэ ороҳото ургамалнуудай 8000 гектар центнер үрэһэ хүрэнгэ хаахаар түсэблэнэбди. Энэ харюусалгатай хэрэгнай бэелүүлэгдэжэ байнхай.

А. ГАЛСАНОВ,
Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Элһэнэй тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир,
Буряадай АССР-эй габьяата механизатор,

Минии ажалдамни тиимэ нюуса юумэн байхагүй. Бүхы һаалишадтай адли эрхэ байдалдал хүдэлэгшэб. Үнөөднишье хуу адлирхуу юм. Совхозоймнай һү һаалиин фермэнүүдэй байдалынь баһал адлил гэжэ һанагшаб. Теэд эдэ коллективүүд һара соо, кварталай, жэлэй туршада ондо ондоо дүнгүүдые түйладаг. Юундэ иимэ байха болоноб? Хүн бүхэн даалгаһан ажалдаа тад ондоогоор хандана, социалис үлгэгаяа дүүргэхын түлөө балай оролдоногүй. Энээннһээ эдэ бүгэдэ дулдыдана гэжэ өөртөө бодомжологшоб.

Социалис мүрысөөн тухай хэлэхэдэ, тиимэ ашаг үрэтэй мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэдэ г г ү й. Хэрбээ һаалишадай, фермэнүүдэй дунда ёһотойл тэмсэлэй болоо гээшэ, һаань, хүн бүхэн үнэн зүрхэнһөө хөөрөндөө мүрысөн ажаллаха һэн. Теэд энэ талаар хүдэлмэри ябуулагдахаар байна.

Һаалиин мал ажалтай хэн хүби заяагаа холбоноб, тэдэнэр бидэнэрэй ажалые һайн мэдэдэг, сэгнэдэг, һаалишанай ажал тиимэшье хүнгэн бэшэл даа, Үнэндөө һаянайл манай хүдэлмэри бага сага оньһожоруулагдажа байнхай.

Үндэр дүн түйлахал гэжэ бодоол һаа, нэгэдэхөэр, даалгагдаһан булэг үнөедээ һайн мэдэхэ, тэдэнээ зүбөөр харуһалха хэрэгтэй. Манда 20 үнөэн даалгагдадаг юм. Эдэ малтаяа жэлэй туршада зүбөөр хүдэлжэ шадабал, зорилгондоо хүрэхэ байнаш. Хоёрдохёор, һаамхай үнеэдтэ белогоор каротинаар элбэг тэжээл эдюулхэ шухала. Гурбадахяар, абаһан түлнүүдээ һайнаар түлжүүлхэ хэрэгтэй. Эдэ гуримуудые наринаар баримталһан газарта үнөөн бүриһөө үдэртэ дунда эзргээр 15—20 килограмм һүн һаагдадаг юм. Минии булэгэй зарим үнеэд үдэртэ эдь шэнээн һү үгэнэ.

Дүшөөд жэлэй туршада һаалишанаар ажаллахадаа, дүй дүршэлтэйшье болоо хүн аабзаб. Һү һааха тапаар жэл бүри түсэбтэ даабарияа дүүргэдэгби. Нёдондо жэлэй дүнгөөр райононйгоо чемпион болоо һэм.

Г. САГАН,
Баргажанай районой Баргажанай совхозой һаалишан.

ӨӨҺӘДҺӨӨНЬ ЛЭ ДУЛДЫДАХА

гагдаһан ажалдаа тад ондоогоор хандана, социалис үлгэгаяа дүүргэхын түлөө балай оролдоногүй. Энээннһээ эдэ бүгэдэ дулдыдана гэжэ өөртөө бодомжологшоб.

Социалис мүрысөөн тухай хэлэхэдэ, тиимэ ашаг үрэтэй мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэдэ г г ү й. Хэрбээ һаалишадай, фермэнүүдэй дунда ёһотойл тэмсэлэй болоо гээшэ, һаань, хүн бүхэн үнэн зүрхэнһөө хөөрөндөө мүрысөн ажаллаха һэн. Теэд энэ талаар хүдэлмэри ябуулагдахаар байна.

Һаалиин мал ажалтай хэн хүби заяагаа холбоноб, тэдэнэр бидэнэрэй ажалые һайн мэдэдэг, сэгнэдэг, һаалишанай ажал тиимэшье хүнгэн бэшэл даа, Үнэндөө һаянайл манай хүдэлмэри бага сага оньһожоруулагдажа байнхай.

Үндэр дүн түйлахал гэжэ бодоол һаа, нэгэдэхөэр, даалгагдаһан булэг үнөедээ һайн мэдэхэ, тэдэнээ зүбөөр харуһалха хэрэгтэй. Манда 20 үнөэн даалгагдадаг юм. Эдэ малтаяа жэлэй туршада зүбөөр хүдэлжэ шадабал, зорилгондоо хүрэхэ байнаш. Хоёрдохёор, һаамхай үнеэдтэ белогоор каротинаар элбэг тэжээл эдюулхэ шухала. Гурбадахяар, абаһан түлнүүдээ һайнаар түлжүүлхэ хэрэгтэй. Эдэ гуримуудые наринаар баримталһан газарта үнөөн бүриһөө үдэртэ дунда эзргээр 15—20 килограмм һүн һаагдадаг юм. Минии булэгэй зарим үнеэд үдэртэ эдь шэнээн һү үгэнэ.

Дүшөөд жэлэй туршада һаалишанаар ажаллахадаа, дүй дүршэлтэйшье болоо хүн аабзаб. Һү һааха тапаар жэл бүри түсэбтэ даабарияа дүүргэдэгби. Нёдондо жэлэй дүнгөөр райононйгоо чемпион болоо һэм.

Г. САГАН,
Баргажанай районой Баргажанай совхозой һаалишан.

ТОМО Ц[illegible] ХЭРЭГТ[illegible]

— Манай цехэй коллектив арадай үргэн [illegible] дэб янзын эд бараа бүтээн гаргадаг юм. Гол [illegible] гэхэдэ, эбхэгдэдэг ябаган орон болоно. Тэрэ[illegible] дэн янзын каринз, аяншалагшадай абаад я[illegible] стол, ябаган һандали, хүүгэдэй нааданхай, эл[illegible] хэ мэтын эд бараа гаргадагбди. Бүхыдөо 2.150 [illegible] ригэй эд бараа гаргажа, Алас-Дурна зуг, Сэ[illegible] хүрэтэр эльгээнэбди. Мүн Хитадай Арадай Ре[illegible] мянган ябаган орон эльгээгдэнэ, — гэжэ «Т[illegible] водой арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараанай [illegible] ник Р. А. Асалханова хөөрэнэ.

Һүүлэй үедэ цехэй коллектив продукци [illegible] хэмжээгэ нилээд дээшэлүүлһэн байна. Энэнь[illegible] Мүнөө арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа[illegible] эрилтэ хүсэд дүүрэнээр хангаха зорилго та[illegible] Тэдэ эндэ ерээд байхадаа, саашадаа тэдэнэр [illegible] гажа байгаа эрилтэ хэрэглэмжэ хүсэд хангам[illegible] гэшэб гэжэ һанагдаа һэн. Юуб гэхэдэ, цехэй [illegible] шан үйган, бага юм. Тиигээдшье энэ байшан[illegible] унаха шахуу болоходо, хэдэн баханаар тулг[illegible] дэһэн байна. Тиин энэ байшан соо шэнэ томо[illegible] рэлгэнүүдые тодхохын аргагүй болоно. Тус [illegible] ришэд ороор дуталдана. Мүнөө эндэ худалдаа[illegible] дэлмэришэд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн даа[illegible] нэ бшуу. Ехэнхи худэлмэри оньһожоруулагда[illegible] Үрэмдэгтын, мүлилгын хэдэн станок эндэ то[illegible] тэдэнэрынь хуушаржа, охэ ашаг үрэгүй боло[illegible] бүгэдэһөө тобшолходо, шэнэ байшантай болоно[illegible] тэй оньһон тухэрэлгэнүүдые тодхоҳо асуу[illegible] болоходоол, цехэй коллектив даабарияа амжа[illegible] гэжэ, эрилтэ хэрэглэмжэ гүйсэд хангаха арга[illegible]

Тиигэбшье цехэй худэлмэришэд бии бай[illegible] нүүдээ худэлгэнэ, үйлэдбэридоо түрүү дүй [illegible] га нэбтэрүүлжэ, даабарияа дүүргэхэнээ гадна [illegible] продукци гаргахые ороҳодоо. Эндэ 4 бригада [illegible] тадаа бригадна подрядай гуримаар ажаллана. [illegible] рова, А. П. Новиков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг [illegible] ганса цех соогоо бэшэ, харин завод соо дэлгэ[illegible] мүрысөөндэ нэгэтэ бэшэ шалгаржа гараһан бр[illegible] Петрович Новиковой хүтэлбэрилдэг бригада [illegible] партконференциин нэгэдэхэ үдэр болотор бай[illegible] рүүшын хахад жэлэй түсэб дүүргэхэ үүсхэл гэ[illegible] дэнэр хэлэһэн үгэдөө эзэн байһанаа элирэ[illegible] шангаар урмашуулагдаа һэн.

— Энэ жэлэй эхинһээ цехэй коллектив өөрдө[illegible] мүнгэн зөөреэр хангаха гуримаар худэлэ[illegible] ажалладаг болоходоо, хэлсээнэй ёһоор пр[illegible] гаргажа, ашаг олзо абаха гэжэ бултадаа ороҳо[illegible] хи худэлмэриин бар хүсөөр хэгдэхэдэ, ашаг о[illegible] хань хүшэр болоно. Тиимэһээ шэнэ байшанда [illegible] ехэтэй оньһон тухэрэлгэнүүдые тодхохо асуу[illegible] шиидхэхэ хэрэгтэй. Гадна продукци гаргахда[illegible] хэй, эдээр, материалнуудаар нэгэ жэгдээр [illegible] — гэжэ бригадир А. П. Новиков хэлэнэ.

Үнэхөөрөө. цехэй бригадануд хэрэгтэй [illegible] туугаар хангагдана. Гол түлэб һарын хахадаһаа [illegible] териалнуудаар хангагдажа, эршэтэйгээр ажалла[illegible] социалис мүрысөөнэй эршэ дэлисэдэ тон му[illegible] бшуу. Ганса Г. Н. Шайдуровагай хүтэлбэрилдэг [illegible] бригада хэнһээшье дулдыдангүй ажаллана. [illegible] бүд абажа, суумэхэнүүдые, пороҳон шэрдэг [illegible] нүүдые өөнө. Дүршэл шадабаритай 6 өөдө[illegible] этэйгээр ажаллана, һара бүриин даабари[illegible] мүнөө харааладаһан графигаа гуша гаран [illegible] ябана.

Үнгэрэгшэ жэлһээ хүн зондо хангалга үгэ[illegible] худэлмэришэдтэ үгтэһэн юм. Заводой дэргэдэ[illegible] гуулгадаһан «Инициатива» гэжэ кооператив [illegible] рэй түсэбөө дүүргэхэ хэрэгтэ горитой түһа [illegible] тивай гэшүүд цехэй үйлэдбэриин үлэгдэлэ[illegible] элдэб янзын эд бараа гаргана. Жэшээлхэдэ, [illegible] хол, теплицэ барихада хэрэгтэй түмэр сорт[illegible] эүйлнүүдые бүтээнэ. Мүн цехэйхид үйлэдбэри[illegible] дэлнүүдые «Өөрөө хэ» магазинда худалдажа [illegible] да 1,5 мянган түхэригэй хангалга хүн зондо [illegible] тэй юм. Кооперативай аша туһаар энэ даабари[illegible] жалтатайгаар дүүргэнэ.

Худалдан абагшадай эрилтэ хэрэглэмжэ [illegible] готойгоор «Буряадай эд бараан» магазинтай [illegible] баталанхай. Шэнэ түхэлэй продукци ехэ. [illegible] худалдахаяа иишэнь асарна. Хүнүүдэй дурл[illegible] жа абаһан продукци магазинай худэлмэриин[illegible] лэдбэрилэн гаргаха дурадхал оруулдаг юм. [illegible] байхадань, эд бараан бүтээгдэхэеэ болино. [illegible] ной эрилтэ хэрэглэмжэ шэнжэлжэ, саашадаа [illegible] гаргаха байһанаа, хараа зорилгонуудаа тэдэ[illegible]

— Саашанхи түсэбүүднай ехэ юм. Ерэхэ жилэ[illegible] зын шэнэ эд бараа гаргажа эхилхэбди. Мүн [illegible] рим продукци бүтээхэеэ болихомнай. Хүн[illegible] нуудые олоор гаргаха гээд хараалнабди. 19[illegible] фуга боло

...АГАЙ ТҮЛӨӨ ...УСАЛГАТАЙБДИ

...лиин фермэнүүд ба гүүртэнүүд оршодог. Тиихэдэ 5 магазин, фельдшерскэ хоёр пункт, 8 жэлэй һургуули, ясли-сад, хэлхеэ холбооной отделени гэхэ мэтын юумэй бии ааб даа.

Кабанскын шубуунай фабрика район соогоо томо ажахынуудай нэгэн юм. Һү, мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө үшоо сентябриин эхеэр дүүргээ һэмди. Үйлэдбэрилһэн продукциин шанар һайжаруулагдана. Жэшээлхэдэ, гүрэндэ тушааһан бухы һүнэй 93 процентнь нэгэдэхи сортын гэжэ тодорхойлогдоһон байна. Туранхай мал гүрэндэ багаар тушаагдана.

Фабрикын һаалишад байгша ондо, һаамхай үнээн бүриһөө 3000 килограмм һү һаахань. Тиихэдэ үйлэдбэрилһэн продукциин өөрынь үнэ сэн доошолно. Жэшээлхэдэ, үйлэдбэрилагдэһэн нэгэ центнер мяханай өөрынь үнэ сэн байгша ондо, үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал, 12 түхэригөөр, центнер һүнэй өөрынь үнэ сэн 10 түхэригөөр доошолоо. Эдэ болон бусад амжалтануудтай фабрикын бухы худэлмэришэдэй эрэшэтэй ажалай ашаар туйлагдаһан байна.

Гэхэтэй хамта манай сельскэ Совет социальна хүргэлтын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ онсо анхарал хандуулжа байнаар. Үнэхөөрөөшье, хүн бүхэнэй эрхим һайнаар ажаллаха эрхэ байдал олгогдоно гү, үглөөнһөө үдэшэ болотор ажалдаа ябадаг хүнүүдэй үхибүүд сад-яслида ябана гү, һургуулинуудта һурана гү, эдеэ хоолоор хэр эргэр хангагданхайб гэхэ мэтын асуудалнууд ехэ шухала удха шанартай гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө дээрэ ясли-садуудта ябаха дуратайшуулые бултыень абаха аргагүй байнабди. Тиимэһээ мүнөө 170 үхибүүдэй багтаха саад бодхоожо эхилэгдби.

Байрын гэрнүүдые бариха асуудалда манай Совет үдэр бүриин анхарал хандуулна. Фабрикын коллектив өөрынгөө худэлмэришэдэй олон гэрнүүдые барина. Жэл бүри 5—6 гэр манай отделенидэ бодхоогдодог юм. Гэбэшье хубиин гэрнүүд үсөөнөөр бариргдана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Гол шалтгааниинь гэхэдэ, барилгын модон дуталдаг. Тэрээннһээ гадна гүрэнһөө урьһаламжын мүнгэ бэелүүлхэ гэһэн зорилго табигдана.

— **Конституцида гол түлөб ямар заһабаринуud оруулагданаб!**

— Советүүдэй Конституциэр хараалагдаһан эрхэ ба үялганууд нилээд үргэдхэгдэнэ. Шэнэ шата бии болгогдоно. Имагтал СССР-эй арадай депутадуудай съезд, мүн союзна ба автономито республикануудай арадай депутадуудай съезднүүд бии болгогдоно. СССР-эй арадай депутадуудай съезд арадай депутадуудай Советүүдэй системэдэ гол һуури эзэлнэ.

— **Советүүдэй съезднүүдэй эмхидхэлэй ба ажал ябуулгын дүй дүршэл урдаидае хараада абтадаг байгаа гү!**

— Нэрэнүүдэйнь аддирхуу байгаашье һаань, тэдэ хоорондоо ехэ илгаатай юм. Эмхидхэгдэн байгуулагдаһан съезд хадаа мүнөө болотор манай гүрэнэй ажал ябуулгада мэдэзжэ бэшэ шэнэ зургаан болоно.

— **СССР-эй арадай депутадуудай съезд юугэрэрэ Советүүдэй съезднһээ шалгараиб!**

— Иимэ хоёр илгаа бии. Нэгэдэхиэр, Советүүдэй съезднүүд доодо шатын Советүүдһээ дэбжүүлэгдэнэн делегадуудһаа олон шаатай һунгалта үнгэргэнэнэй ашаар лэ бүридүүлэгдэдэг байгаа. СССР-эй арадай депутадуудай съездын бүридэлэй гурбанай хоёр хубинь нюусаар дуугаа үгэлгын үндэһөөр сэхэ, бүгэдэ ниитын ба адли тэгшэ һунгалтын үндэһөөр СССР-эй эрхэтэдээр һунгагдаха байна. Тиихэдэ һүүлэй үе болотор һунгуулиин иимэл

ҺУРГУУЛИИН МУЗЕЙ СОО...

Боомой найман жэлэй һургуулиин дэргэдэ нёдондо жэлэй апрелиин 22-то түүхын болон хизаар ороноо шэнжэлгын музей нээгдэжэ, энэ нютагайхидта ехэ баяр асарһан байна. Һургуулиин багшанар, олон тоото һурагшад ээнэдынгээ эдэбхи үүсхэл гарган, нютагайнгаа түүхые харуулһан элдэб һонин материалнуудые, экспонадуудые суглуулжа, тэрэнээ тайлбарилжа, зал соогоо табиһан байна гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ музейн материалнууд, экспонадууд дүрбэн үе болгогдон хубаарилагданхай харуулагдана. Музейдэ ороһоор революциин урда тээхи үеын эүйлнүүдые һонирхон харамаар. Эндэ буряад зоной хэрэглэдэг байһан модон улхангууд, түйсэнүүд, түмэр хүнэгүүд, эзд гүсэнүүд үхэг дээрэ олоор табигданхай. Элдэб янзын модон һабанууд, талхи, тэбшэнүүд мүн лэ эндэ һуурияа олоһон, хүнүүдэй һонирхол татана. Мориной зэр зэмсэгүүдые харуулһан тусхай булан эндэ түхеэрэгдэнхэй.

Удаадахинь хадаа Совет засагай тогтоогдоһонһоо хойшо, коллективизациин үеые харуулна. Эндэ айхабтар томо, шэрэмээр бүтээгдэһэн һүнэй машина, элюур утюгууд, хабшаг, домбо, дэн болон горшоогууд тагууд дээгүүр табигданхай. Буряад зоной тэрэ үедэ үмдэдэг байһан тэрлигүүд, гуталнууд, утаһан бүһэ гэхэ мэтэ зүйлнүүдые хужарлан хаража болоно. Гар хажуур, үшөөһэн түрсүүг, борнойн шудэн, анзаһан, шулуун тээрмэ гэхэ мэтэ зүйлнүүд табигданхай. Эндэ Боом нютагта дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ колхозой түрүүлэгшээр амжалтатай хүдэлһэн Даши Санжиевич Санжиевай олон тоото грамотанууд, Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадаһан үнэмшэлгэ мүн лэ онсо һуури эзэлнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн гэһэн гаршаг тай үетэйнь танилсанабди. Эндэ энэ нютагһаа дайнда ошоһон 90 хүнэй нэрэнүүдынь элитээр бэшэгдэнхэй харагдана. Энэ списоһоо саашаа дайнда хабаадагшадай, мүнөөнэй ветерануудай дүрэнүүд, дүрэ бүхэндэ тэдэнэрэй богонихон намтарнуудынь бэшэгдэнхэй. Эдэнэрэй дундаһаа Ширдармэ Раднаевич Раднаевай, Тэгшэ Цыбиковэй, Лыгден Будаевич Будаевай, мүн бусад олон хүнүүдэй нэрэнүүдыень уншабабди. Эхэ ороноо, үһа голоо, гэр гуламтаяа хамгаалжа, Боом нютагай 31 хүн һөөргөө бусажа ерэхэ аза талаангүй байшоо. Эдэ баатарнуудай список мүн лэ эндэ харуулагданхай. Далай Дондоков Сталинград хото хамгаалалсажа, 1942 ондо баатарай үхэлөөр унаһан, Гомбожап Батуев Рада городые сүлөөлэлсэһэнэй түлөө Верховно Главнокомандованиһаа амаршалгын бэшэг абаһан, Жамсаран Будажапов Калининска областьдо 1944 ондо, Санжаа Ринчинов 1945 ондо Сталинградта наһа бараһан байна.

Музейн зүүн урда талаарнь түхеэрэгдэһэн шэлээр хушаатай тусхай тагууд соо энэ нютагай хүнүүдэй түрэн түрын шагналнууд — орден, медальнууд зэргэсүүлэн табигданхай харагдана. Пунсук Жигжитовэй Улаан армиин сэргшэн гэһэн дэбтэрынь эндэ онсо һуури эзэлнэ.

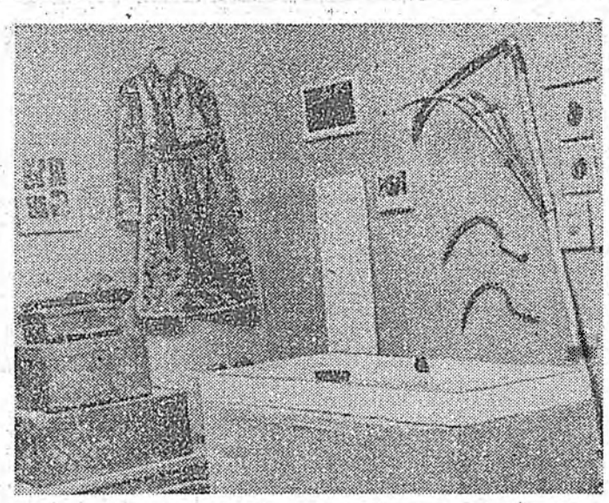

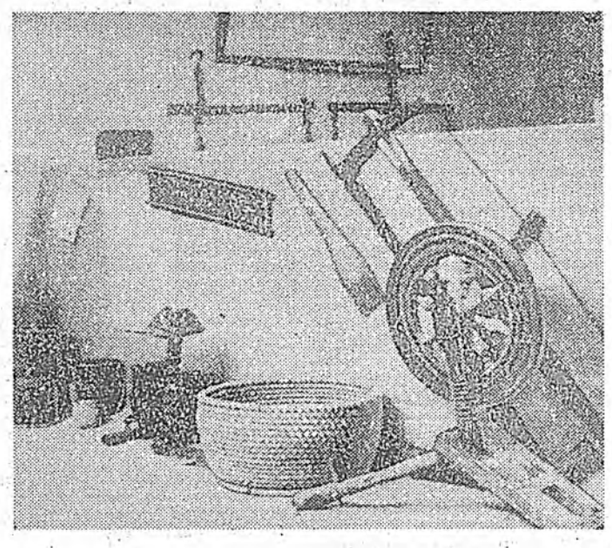

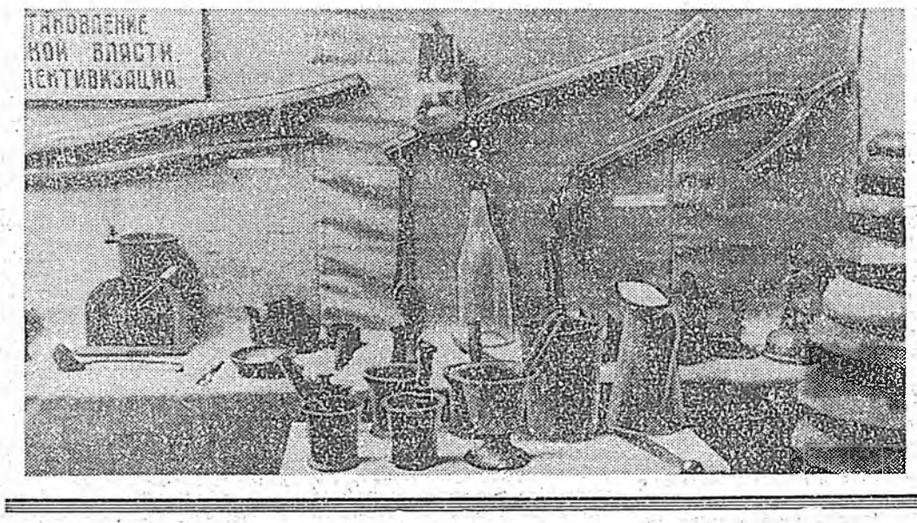

Мүнөөдэрэй Боом гэһэн хэһэг соо энэ нютагай хүн зоной бэелүүлжэ байһан ажал хэрэгүүдынь, тэдэнэрэй амжалтануудынь харуулагдана.

Мүнөө энэ һургуулиин коллектив жэл бүхэндэ майн 9-нэй үдэр нютагайнгаа дайнай болон ажалай ветерануудтай уулзадаг заншалтай болонхой.

Д. ДОНДОКОВ.

Мухар-Шэбэрэй район.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Боомой найман жэлэй һургуулиин музей соо.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Спорт

Самбо

ШЭЛЭН АБАЛГЫН ШЭНЖЭТЭЙ

Эдиршүүлэй дунда самбо барилдаагаар Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Удын урда бэедэхи үзэсхэлэн һайхан Пионернүүдэй ордоной спортын зал соо болобо. 1970—1972 онуудта түрэһэн 80 гаран эдир хубүүд ВЛКСМ-эй 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа. Эдир самбистнуудай мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ зорилготойгоор 14—15 наһатайшье һаа, өөнэдын арга дүрэтэй хэдэн хубүүд хаба шадалаа туршаһан байха юм.

Мүрысөөн шэлэжэ абалгын шэнжэтэй байгаа. Ушарынь гэбэл, суута тагнуулшан, Советскэ Союзай Герой Николай Кузнецовой дурасхаалда зорюулагдажа, эдиршүүлэй дундa самбо барилдаагаар декабриин тэн багта Свердловск хотодо үнгэргэгдэхэ РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаха эдир самбистнууд элирүүлэгдэхэ ёһотой һэн. Эгээл тиимэһээ уулзалга бүхэн илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ.

45 килограмм. Эгээл хүнгэн шэгнүүртэ А. Новолоцкий (Северобайкальск) С. Кравцов (Пионернүүдэй ордон) хоёр түгэсхэлэй мүрысөөндэ уулзаба. Гонгын ханхинамсаар, Сергей эршэмтэйгээр добтолжо, дүрбэн балл абажархёо. Александр ажаглалтада хүртэбэ. Саашадаа тэмсэлэй эршэдэлисэ жэгдэржэ, Хойто-Байгалай районһоо ерэгшэ хэдэн балл абажа хүсөөд, урагшаа гараһан байгаа. 8:5 тоотойгоор шүүжэ, А. Новолоцкий республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхээ хүртөө.

Сергейн унаган нүхэр Я. Сакияев гурбадахи һуури эзэлбэ.

Хоёрдохи һууриин түлөө С. Булдаков (Мухар-Шэбэр), О. Приходько (Хойто-Байгал) гэгшэд барилдаанай хибэстэ уригдаһан байгаа. Зүгөөр Булдаковой хибэс дээрэ гарахагүйдэнь, Приходькодо илалта олгогдоо. Тиигэжэ тэрэ хоёрдохи һуурида гараба. Пионернүүдэй ордондо һорилго бэлэдхэл хэдэг А. Шадринтай уулзахадаа, нэгэшье балл абажа шадаагүйшье һаа, эдэбхитэй байһанайнгаа түлөө А. Николаев («Динамо») 48 килограммай шэгнүүртэ эрхимлээ.

Хүүргын түмэр хэрэгселнүүдэй заводой захиргаан эдиршүүлэй дунда физкультура ба спорт хүгжөөн дэлгэрүүлгэдэгол анхаралаа хандуулдаг юм. Тиин тэдэнэр «Динамо» бүлгэмэй «Дзержинец» гэжэ хүүгэдэй клубые шефтээ абанхай. Эндэ тренернүүд В. Ножиков, А. Леликов гэгшэдэй һурган һорилгодо эдир самбистнууд һайн һорилго бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа.

Энэ спортын бүлгэмэй түлөөлэгшэ — Улаан-Удын 25-дахи һургуулиин 10-дахи классай һурагша Сергей Орлов энэ хэн нэгэниинь илажа гараха ёһотой гэжэ сугларагшад багсаамжалаа һэн. Зүгөөр Пионернүүдэй ордондо һорилго хэдэг 3-дахи һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Гоша Бутаков түгэсхэлэй мүрысөөндэ гаража, Б. Дашинимаевтай барилдахадаа, хүсэл эрмэлзэлтэй, нугаршагүй зоригтой самбист боложо ябаһанаа харуулба. Минута хүрэхэгүй саг соо 5 балл абаад, һүүлээрнь нүгөөдынгөө хүндүүлхэй газарыень дайража, илалта туйлаа һэн.

2-дохи СПТУ-гай һурагша Сергей Ануфриев (ЛВРЗ-гэй спортклуб), Алексей Черненко («Динамо») гэгшэд удаадахи шэгнүүртэ түгэсхэлэй нааданда гараһан байгаа. Эндэ А. Черненко илажа гараха аабза гэжэ мэргэжэлтэд тоолоо һэн. Гэбэшье, иимэ һанамжыень С. Ануфриев «бурууша-аажа», 2:1 тоотойгоор шүүгээд, чемпион болобо.

65 килограмм. Эндэ «Динамын» бэрхэ самбистнуудай хэн нэгэниинь илажа гараха ёһотой гэжэ эртээнһээ хүлеэгдээ һэн. Ушарынь гэхэдэ, тэдэнэр бусадһаа бар хүсэтэй, гоё һайхан арга дүрэтэй байжа, удаа дараалан толотомо амжалта туйлаба. Һүүлшын уулзалгада ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн, спортын мастерта кандидат Вячеслав Оширов хүдөө ажахын институдай ветеринарна факультедэй 1-дэхи курсын студент Николай Поморцевые 4:0 тоотойгоор шүүһэн байгаа. Тэрэ энэньшье гайхалтай бэшэ. Улаан-Удын 2-дохи һургуули дүүргэнэн эдир хубүүн В. Оширов нёдондо жэл Тбилиси хотодо үнгэргэгдэнэн хүүгэдэй спортын бүхэсоюзна нааданyудай шанда хүртэһэн, Орджоникидзе хотодо болоһон «Динамо» бүлгэмэй Түбэй советдэй чемпион болоһон намтартай. Тэрэ бүхы уулзалгануудаа найдамтайгаар үнгэргэжэ, илалта туйлаха ёһоороо туйлаа.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ Андрей Цыренов (Хойто-Байгал), Александр Арбатский, Евгений Пластинин (хоюулаа («Динамаһаа») түрүү һууринуудые эзэлбэ.

Гоё һайхан арга дүрэтэй байһанайнгаа түлөө — Н. Поморцев, илалта туйлаха хүсэл эрмэлзэлтэй байһанайнгаа түлөө Б. Дашинимаев, М. Малофеев (ЛВРЗ-гэй спортклуб) тусхай шангуудта хүртэһэн байха юм.

Тренернүүдэй ямараар хүдэлдэг, ажал хэрэгтээ хэнэйнь зохёохы ёһоор хандадаг байные мүрысөөн элирхэйлэн харуулба. Гадна, эдир самбистнуудай һорилго бэлэдхэлдэ ушаржа байһан дутуу дунданyудые элирүүлээ. Олохон уулзалгануудта судьянарай шиидхэбэринүүд илгаатай байжа, эдир спортсменүүдэй, харагшадай дурыень гутаагаа. Эгээл тиимэһээ судьянарые ондоо тээшэнь эльгээжэ, тэдэнэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлбэл, таарамжатай гэжэ һанагдана.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

СПОРТЛОТОНУУДАЙ ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

1988 оной октябриин 23-да үнгэргэгдэһэн 43-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«45-һаа 6-ень тааха спортлото»: 1.568.157 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (22 карточка) таагшад — 2.788 түхэриг, дүрбэн номер (1.195 карточка) тааһан хүнүүд — 59 түхэриг, гурбан номер (25.841 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 16.308.659 билет ороо. Табан номер (28 карточка) тааһан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (4.701 карточка) таагшад — 172 түхэриг, гурбан номер (193.548 карточка) тааһан хүнүүд 7 түхэриг абаха.

43-дахи тиражай биледүүдээр, 34-һөө 43-дахи тираж хүрэтэр хабаадаһан 10 тиражай биледүүдээр шүүбэринүүд ноябриин 7-һоо 1988 оной декабриин 7 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

◎ «Республикын ажалай үдэр» — суглуулбари.

◎ «Уншагшын һанамжа дурадхалнууд» — суглуулбари.

◎ ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд.

◎ Партийна ажабайдал: тоосоон ба һунгалта. «Бэелүүлхэ хүсэн» — Т. Нагаевагай статья.

◎ АПК: ажалай эмхидхэл ба экономико. «Хамтааран хэлсэжэ шинэдхэхэ» — В. Голышевай статья.

◎ «Түүхын шэнжэлэгдээгүй зүйлнүүд» — В. Трусовай статья.

◎ Улаасхоорондын шэнжэлэл.

◎ «Нютаг нютагай һонин» — суглуулбари.

Улаасхоорондо шэнжэл

МҮР ГАРГАГДАА

Мүр гаргагдаа. Иимэ сэгнэлтэ совет-баруун германиин дээдэ тушаалтадай Москвада үнгэргэгдэнэн уулзалга дээрэ М. С. Горбачев хоёр гүрэнэй харилсаанууд тухай хэлэхэдээ, үгэнэн байха юм. Энэ тобшололые ФРГ-гэй ба Европын бусад оронуудай олониитын түлөөлэгшэд дэмжэнэ. СССР-эй ба ФРГ хоёрой хоорондохи харилсаанууд хүгжэлтын шэнэ шатада гаргагдажа, Европодо болон бүхы дэлхэй дээрэ аюулгүйе сахилгада хандуулагдаха бээдэ гэнэн этигэл найдабари тухай тус оронуудһаа абтаһан мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ.

Гэбэшье эдэ бүхыдөө «хүйтэн дайнай» хойшолонгуудые усадхаа, баруун гүрэнүүдэй ябуулжа байгаа политикада тэдэнь нүлөөлхэеэ болёо гээд һанахань үшөөл эртэ гэжэ гэршэлнэ.

«Баруун Берлин тушаа, мүн Германиин асуудалаар хоёр талынхид ондо ондоо үзэл бодолтой байбашье, Москвада тэдэнэр урда урдаһаа зүришэһэн тэмсэгшэд бэшэ, харин партнернууд шэнгеэр бэе бэедээ хандаһан байха юм», — гээд француз телевиденийн хэһэн тайлбари дотор тон зүбөөр тэмдэглэгдээ юм.

Хоёр ороной дээдэ тушаалтадай Москвада уулзалга, хэһэн хөөрэлдөөнүүдынь гансашье үндэһэ яһатанай илгаае, түүхэдэ бии болгоһон бодото байдалые ба баталагдаһан договорнуудые хүндэлһэнэй үндэһэн дээрэ бэлдэгдэһэн совет-баруун германиин харилсаануудай гансахан лэ концепци бэшэ, мүн улаасхоорондын байдалда онсо удха шанартай үйлэ хэрэг болобо. Тиимэһээ бүгэдэ Европын гэр гээшые бии болгохо хэрэгтэ тон туһатай байна гээд Европын гүрэнүүдтэ үндэрөөр сэгнэгдэбэ. Европынхид гансал дайн дажарые болюулхын түлөө тэмсэхэ бэшэ, харин тэдэнэй амгалан тайбаниие бии болгожо һураха хаһань ерээ гээд олон тайлбарилагшад тоолоно.

Москвада үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хоёр талаһаа шэнэ шэнжэ шанартай, гүнээгы удхатай харилсаануудые бии болголгодо, тэдэнэй хүгжэлтын шэнэ шатада гаргалгада, бэе бэетээе ойлголсолгодо, мүн этигэл найдабаритай болголгодо ехэ юумэн хэгдэбэ гээд баруун германиин хэблэлэй тайлбари дотор ханангяар тэмдэглэгдэбэ. «Хоёр гүрэнэй харилсаануудай түүхэдэ шэнэ хуудаһан ирагдаба», — гэжэ ЦДФ телекомпани тоолоно.

СССР-эй ба ФРГ-гэй дээдэ тушаалтадай уулзалга хадаа хоёр гүрэнүүдэй бэе бэеэ ойлголсохо, дүтэ болохо, мүн этигэхэ хэрэгтэ онсо удха шанартай байба гээд бүлта мэдэжэ, хоража байна. Гадна энэ болбол политикада, экономикодо, эрдэм ба техникые, соёлые хүгжөөлгэдэ, байгаалиие хамгаалгада, мүн хүн зоной хоорондохи харилсаае һайкаруулгада шэнэ түлхисэ боложо үгэнэ бшуу. Худалдаанай ба экономическа, эрдэм-техникийн ... жаа ябуулганууд хадаа ... рондохи харилсаануудые ... дэһэ һуурининь болоно ... уулзагшад тэмдэглэһэн ... мическа харилсаануудые ... рижуулха, шэнэ түхэл ... гадна ажахы хүгжөөлгын ... нуудые шэнэ гуримаар ... Москвада үнгэргэгдэһэн ... үедэ анхарал ехээр хандуу...

Ядерна энергетика, ... электронико ба электроте... байгаалиие хамгаалха талаа... та шэглэлтэйгээр харилса... хэ тухай асуудалнуудта бэ... талынхидай анхаралые М. С. ... дуулһан байха юм.

Баруун Германиин косм... линай совет онгосоор ниис... на «Мир» станцида хүрэ... хэлсээ баталагдаһаниие бэ... талынхид сэдьхэлээ хана...

Баруун Германиин фир... далгатайгаар СССР-тэ хүн... лой промышленностиин ... приятинуудые һэльбэн ш... сээн баталагдаа. Эдэ бүгэ... нийтын түлөөлэгшэд эко... талаар горитойхон алхам ... нэбэ. Тиин хоёр талын ... нэ шатада гаргагдаха, ... тайгаар хүгжөөгдэхэ ёһото...

СССР ФРГ хоёрой хоор... лаар харилсаанууд үрг... мухар һүүгэгые, һэжэг гэ... дэ онсо удха шанартай ...

Мэдээсэл тараалгын ... хоёр ороной олониитын ... тэрэ тоодо залуушуулай ... рилсаанууд үргэдхэгдэнэ. ... 1989 онуудта соёлой та... таһан түрүүшын програм... программые СССР-эй ба... дын хэрэгүүдэй министрну... баталаа юм.

Байгаали хамгаалха талаа... жөөхэ, ядерна авари тус... ха ба ядерна түхеэрэлгэ... сэлнүүдээр андалдаха, да... жа болохо уршагые зай... лой промышленностиин ... фирмэнүүдэй эмхинүүдэй ... ламжа үзүүлхэ, амгалан ... тэ замбуулинай дайдые ... эрдэм-техникын хамжаае ... онсо удха шанартай хэ... даһан байна. Хоёр ороной ... нистерствэнүүд хоорондо ... барисаанууд тогтоогдобо...

М. С. Горбачевой ФРГ-... рэгээр ошожо, хоёр гүр... улам бэхижүүлхэ хэрэгт... нүүд үндэһэ һуурининь бэ... гээд хэлсээ баталаһан хэ... дамтайгаар мэдүүлнэ.

«ХҮЙТЭН ДАЙЕ» ҺЭРГЭЭ...

Совет-баруун германиин дээдэ тушаалтадай Москвада уулзалгын үедэ үгээ ойлголсожо байхада, Парижда «хүйтэн дайе» һэргээхэ һэдэлгэ гаргагдаба. Эндэ октябриин 25-һаа 27 болотор гадаадада гаргагдаха эд бараае шалгаха талаар таараалдуулгын комитедэй (КОКОМ-ой) гүйсэдкомой заседани үнгэргэдэһэн байна.

Энэ эмхи США-гай үүсхэлээр 1949 ондо байгуулагдаһан юм. Эндэ НАТО-гой гүрэнүүдһээ (Исландигүйгөөр) гадна Японы оролсодог юм. «Стратегическэ удха шанартай» эд бараа гээшэ гэжэ КОКОМ тоолоод, Советскэ Союзда, мүн бусад социалис оронуудта худалдагдаха эүйлнүүдые тон ехээр хороожорхидог байһан. СССР-эй урдаһаа эрдэмэй-технологическа талаар блокада хэхэ хэрэгтэ КОКОМ-ые хабаадуулхые США һүүлэй үедэ ехэ оролдолго гаргана. Эрдэмэй туйлалгануудые хэрэглэжэ үйлэдбэрилэгдэһэн продукци ба технологи СССР-тэ худалдахые США хорино. 300 мянга шахуу эүйлэй эд бараа СССР-тэ худалдахыень Холбоото Штадууд КОКОМ-до хорилто хээ юм.

КОКОМ-ой гүйсэдкомой заседанинууд хододоо нюуса эрхэ байдалда үнгэргэгдэдэг гээшэ. Харин США-гай «шүрэбыень үшөөл һайнаар мушхаха» гэһэн хүсэлынь бэелүүлэгдээгүй гээд хэблэлэй органууудта мэдээжэ болонхой. Француз хэблэлэй мэдүүлһэнэй ёһоор, ФРГ-гэй түлөөлэгшэд социалис гүрэнүүдтэ худалдагдаха эд бараанай эүйлнүүдые олошоруулхые эрмэлзэнэ гээд тэмдэглэгдэһэн байна юм.

Франци болон КОКОМ-ой гэшүүд — Баруун Европын бусад гүрэнүүд худалдаа наймаан тухай американ шэнэ хуули тушаа сэдьхэлээ ханаагүй байһанаа харуулба. Ушар юуб гэхэдэ, социалис гүрэнүүдтэй худалдаа наймаа эрхилхэдэ, хорюултай зүйлэй эд бараа худалдабал, ямар нэгэн компани шанга хэлсэ... бо ха юм. Тиин США КО... дые хазагайруулһанайнь ... рэнүүдэй компанинуудые ... ганса өөртөөл олгожорхо... урдань гүрэн бүхэн иим... юм. Вашингтоной энэ ал... рилхадаа, француз худал... бүлэгэй орган болохо ... пансьон» нигэжэ мэдүүлэ... хамуудые хэхэдээ, ганса... талыень хараа бэшэ, мүн ... лаар эрилтэнүүдые хара... КОКОМ-ой гэшүүдэй хоо... шын түлөө тэмсэл үргэдэ...

Тиин, Советскэ Союзтай ... циалис оронуудтай хэгдэ... маае газаашалха гэһэн С... када эсэргүүсэхэ үшар ... Энээнэй үшөө нэгэ гэрэ... һэн неделиин һүүл багаа... гэргэгдэһэн «Зүүн ба ба... хоорондо экономикын бол... маанай талаар харилсаа... хараа бодолнууд» гэһэн ... конференци болоно. Евро... ска хамтаралай министрну... рүүлэгшын уялгые дүүрг... даадын хэрэгүүдэй мини... Пангалос гэгшэ тус конф... дээ, «зүүн болон баруун ... рондохи худалдаа наймаа... хизаарлаха гэһэн үшар ... мүн шэнэ технологи хэ... шидхэбэриие дахинаа хэ... дурадхаһан байна. Эндэ ... усадхалга хадаа бүү зэбэ... ниие хуряалгые хинаха ... тайгаар ябуулгада түйлаг... тэрэ мэдүүлбэ.

Генна...

Сонсоор экран

ВТОРНИК, НОЯБРИИН, 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.30—«120 минута». 9.35—«Хүхюун стартнууд». 10.20 — «Эшелон» — фильм-зүүгэг. 12.50— Ород арадай «Боян» оркестрэй концерт. 16.30— Шэнэ һонин. 16.40— Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 16.50— Казаниин гүрэнэй университедэй хоорой капеллэ дуулаха. 17.20 — Ажахын тоосоондо ба хүдөө ажахын үйлэдбэрилгые хүтэлбэрилгын шэнэ арганyудта ороло тухай. 17.30—«Үхибүүдтэ фильм». «Акробат на Северном полюсе». 18.50— Шостаковичой нэрэмжэтэ гүрэнэй квартет наадаха. 19.00— XIX партконференциин хараа шугамаар. Тоосоонууд ба һунгалтанууд. 19.45—«Мүнөөдэр — туби дэлхэй дээрэ». 20.05— Мультфильм. 20.15—«Дэлхэйн һониной дээжэнээ». 21.45—«Крупицкие музыки» гэжэ фольклорно ансамблиин концерт. 22.00 — Время. 22.35— Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 22.45— Т. Абуладзиин фильмүүд телеэкран дээрэ. «Покаяние». (Грузияфильм). 01.10—«Мүнөөдэр — туби дэлхэй дээрэ».

Кино, театрнуудта

«ДРУЖБА»
АЛЕНЬКИЙ ЦВЕТОЧЕК — в 9-40, ЗАКЛЯТИЕ ДОЛИНЫ ЗМЕЙ — в 11-20 (удл.), 14-20, 16-30, 18-40, 21 (удл.).

«РОДИНА»
ЧЕТВЕРТАЯ ВЛАСТЬ — в 12, 14, 18-10, 20, 21-50.

«ПРОГРЕСС»
Красный зал — МАЛЕНЬКАЯ ВЕРА (2 серии) — в 10, 12-40, 15-20, 18-10, 20-50, Зеленый зал — ОКНО СПАЛЬНИ — в 9-40, 11-50, 14-10, 16-30, киноклуб «Новая волна». МОЯ ПРЕКРАСНАЯ ЛЕДИ (2 серии) — в 19.

«ЭРДЭМ»
ДОМ С ПРИВИДЕНИЯМИ — в 9-40, 14-20, БОЛЬШОЕ ПРИКЛЮЧЕНИЕ ЗОРРО — в 11-10, 12-40, 16, 17-40, 19-20, 21-20.

«ОКТЯБРЬ»
СКАЗКА О ПРЕКРАСНОЙ АЙСУЛУ — в 10, 14, ЗАКЛЯТИЕ ДОЛИНЫ ЗМЕЙ — в 12, 16, 18, 20, 21-50.

ВИДЕОЗАЛ (Дворец бракосочетаний)
МУЛЬТФИЛЬМ «Дюймовочка» — в 10, СУПРУЖЕСКАЯ ЖИЗНЬ (2 серии) — в 11-20, 15-10.

ВИДЕОТЕКА (ул. Иванова, 19)
ИГЛА — в. 17-30.

«АРШАН»
КАК ТРИ МУШКЕТЕРА — (2 серии) — в 18-30, 21.

«БАЙКАЛ»
ПАРАМА (2 серии) — в 18, 20-30.

«ВОСТОК»
ТОБИ МАКТИГ — в 15-30, ВСЕ ПРОТИВ ОДНОГО (2 серии) — в 18, 21.

Футбол

ХАРЮУСАХААР БОЛОО БЭШЭ ГҮ?

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай зонын футболистнууд һүүлшынгээ уулзалгануудые үнгэргэбэ. Омскын «Иртышэй» футболистнууд мүрысөөнэй таблица толгойлжо, СССР-эй бусад зононуудта эрхимлэжэ гараһан команданyудтай наадаха эрхэдэ хүртэбэ.

Омскын футболистнууд эндэ шалгаржа гараа һаа, ерэхэ жэлэй нааданyудта СССР-эй нэгэдэхи бүлэгтэ наададаг футболистнуудтай дахинаа түрүү һуури буляалдаха болоно. Юуб гэхэдэ, «Иртышэй» футболистнууд эургаа дахин зоно соогоо эрхимлэжэ, нэгэдэхи бүлэгтэ дүрбэн удаа наадаха хуби заяатай байһан. Харин 1984 ондо нэгэдэхи бүлэгтэ һүүлшын һуури эзэлжэ, өөрынгөө зонодо бусажа ерээ һэм шуу.

Шэтын «Локомотивай» футболистнууд мүрысөөнэй таблицада хоёрдохи һуури түрүүшынхиеэ эзэлбэ.

Шэтын футболистнууд өөрынгөөшье стадион дээрэ гансал илажа гараха эрмэлзэлтэйгээр наададаг байһаниинь элитэ. Өөрынгөө стадион дээрэ Омскын Эрхүүгэй, Бийскын, Новокузнецкын, Благовещенскын футболистнуудые 2:0, 3:0, 2:1 гэһэн тоотойгоор илажа, шухала очконуудые абаа ха юм. «Локомотивай» футболистнууд айлшалхадаашье һайн наада харуулдаг байгаа. Жэшээнь, Улаан-Удын, Хабаровскын, Бийскын команданyудай стадион дээрэ наадахадаа, талмайн эзэдые 1:2 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараһан байха юм.

Мүрысөөнэй таблицада удаадахи һууринуудые эзэлһэн Хабаровскын, Барнаулай, Благовещенскын, Эрхүүгэй дүршэлтэй футболистнууд байгша ондо һуларлаар наадаа.

— Командынтнай гэшүүд яагаа һула нобшоор наадана гээшэб? — гэжэ «Иртышэй» командын тренер П. Н. Феоктистов-һаа манайда ерэхэдэнь асуухада:

— Хабарай эхинһээ зонын нааданай, РСФСР-эй кубогта хүртэхын түлөө уулзалганууд дээрэ дээрэһээ үнгэргэгдэхэдэ, команданyудта хүндэ болоно. Манай командын футболистнууд танай командатай эзлжээтэ уулзалгаяа үнгэргэхөөр ерэхэдэ, Шэтын «Локомотивтай» календариин ёһоор, мүн РСФСР-эй кубогта хүртэхын түлөө хоёр уулзалга үнгэргэбэбди. Үглөөдэр Эрхүүгэй «Звездатай» наадахабди, — гэжэ Павел Николаевич хэлээ һэн. «РСФСР-эй футболой федераци мүрысөө үнгэргөөл хадаа болоо гэжэ һанамжалдаг», — гэжэ П. Н. Феокститов голхороо һэн.

Манай «Сэлэнгын» футболистнууд баһал бирабагүй. Командын залуушуул дүршэлөөр багадана гээд хэлсэдэг гээшэбди. Зүгөөр хэды болотор эдэнэрэй «залуу» гэлдэхэ болонобибди. Республикын футболой федераци эдэ бүгэдэнөө тобшолол хэжэ, һайнаар наададаг футболистнуудтай команда байгуулха тухай асуудал табихаар болоо бэшэ гү?

Мүрысөөнэй түгэсхэлэй таблица толилогдоно.

Команданууд	наадаа	шүүгээ	тэнцээ	алдаа	бүмбэгэ	очко
Иртыш (Омск)	30	16	9	5	42:16	41
«Локомотив» (Шэтэ)	30	17	4	9	44:31	38
«Металлург» (Новокузнецк)	30	13	9	8	38:30	35
«Амур» (Благовещенск)	30	15	4	11	45:34	34
«Звезда» (Эрхүү)	30	13	8	9	37:30	34
«Динамо» (Барнаул)	30	11	12	7	39:27	34
«Океан» (Находка)	30	11	10	9	22:21	32
«Амур» (Комсомольск)	30	12	7	11	33:31	31
СКА (Хабаровск)	30	12	7	11	28:30	31
«Торпедо» (Рубцовск)	30	12	6	12	33:33	30
«Луч» (Владивосток)	30	10	9	11	27:37	29
«Томь» (Томск)	30	8	9	13	25:32	25
«Автомобилист» (Красноярск)	30	9	6	15	28:43	24
«Чкаловец» (Новосибирск)	30	10	3	17	30:39	23
«Прогресс» (Бийск)	30	7	6	17	23:48	20
«Сэлэнгэ» (Улаан-Удэ)	30	7	5	18	17:32	19

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62. отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76; отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35. сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, собственные корреспонденты: п. Баргузин — 91-1-44, п. Кырен — 91-7-18, Северобайкальск — 35-73, п. Хоринск — 55-6-99.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 1. Н-01412. Заказ № 251. Индекс 61...